

SLOVENSKI

Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje Slov. poročevalce... Direktor: Rudi Janžuba... Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak...

Poročevalce DRUGA IZDAJA

RAZVOJ MEDNARODNEGA ZNANSTVENEGA SODELOVANJA V ZENEVI

Uspehe naj prouči OZN

Letošnji ukrepi za napredek pri uporabi atomske energije v miroljubne namene in v korist vsega človeštva, so zgodovinski, meni ameriška delegacija in predlaga, naj bi to vprašanje uvrstili v dnevni red letošnjega zasedanja Generalne skupščine OZN...

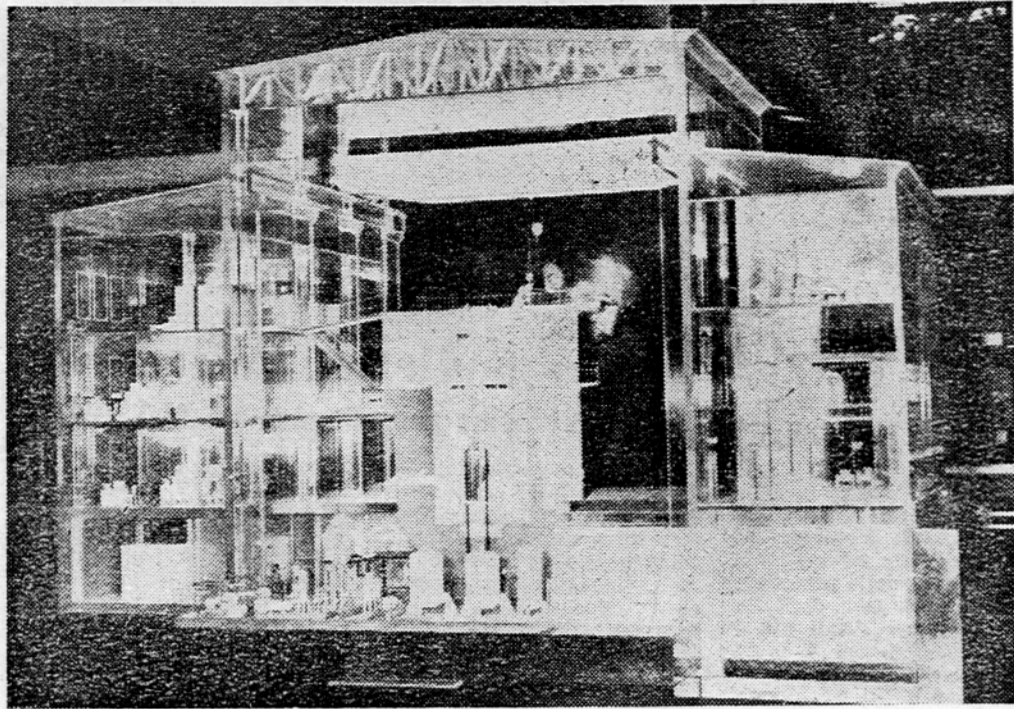
NEW YORK, 19. avg. (AFP). Ameriška delegacija pri OZN je včeraj zahtevala, naj bi na dnevni red zasedanja Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo 20. septembra v New Yorku, dali tudi vprašanje napredka, ki je bil dosežen pri razvoju mednarodnega sodelovanja za uporabo atomske energije v miroljubne namene.

V ameriški spomenici je poudarjeno, da želijo ZDA razpravljati o poročilih, ki jih bo predložila vlada ne le o mednarodni konferenci za atomsko energijo, temveč tudi o napredku, doseženem za ustanovitev mednarodne agencije za atomsko energijo. Letošnji ukrepi za napredek uporabe atomske energije v miroljubne namene in v korist vsega človeštva, so zgodovinski, je rečeno v tem dokumentu.

Ljudje, ki so se do zdaj specializirali na tem področju, so maloštevilni, posebno v deželah, ki zaenkrat nimajo programa za razvoj atomske energije. V obrazložitvi programa je rečeno, da je že vrsta podatkov o radiološko-zdravstvenih vprašanjih, ni pa jih mogoče dobiti v povezavi in strnjeni obliki. Svetovna zdravstvena organizacija bi lahko ustanovila informativno službo, ki bi nudila v zvezi s tem pomoč zdravstvenim ustanovam, posebno v tistih deželah, ki v vprašanju žarčenja še niso seznanjene.

Temu vprašanju je bil posvečen tudi večerajšnji sestanek sovjetskih, ameriških, francoskih, britanskih in skandinavskih znanstvenikov, ki je bil zasedanja značaja. Proučevali so nevarne posledice žarčenja na podlagi rezultatov, doseženih v Sovjetski zvezi. Sovjetski znanstveniki so v tem pogledu dosegli več kot zadostni in dokazali, da je živčni sistem v nasprotju s splošnim mnenjem prav tako občutljiv kot ostali deli organizma. Po mnenju zahodnih znanstvenikov so ugotovile sovjetske strokovnjakov presenetljive. Razne države si bodo v zvezi s tem začele izmenjavati podatke.

Britanski inštitut za atomsko energijo je povabil 100 znanstvenikov med njimi 30 iz vzhodnoevropskih držav, ki so zdaj na konferenci v Zenevi, na obisk znanstvenega središča v Harwellu. Znanstveniki bodo ostali v Harwellu en dan, nato pa se bodo z letalom vrnili v Zenevo. Direktor italijanskega zavoda za patološko anatomijo profesor Piero Redaelli je izjavil, da bodo novembra letos začeli graditi v Turbigo pri Milanu ameriški reaktor. Stroški bodo znašali milijardo lir, reaktor pa bo do kraja leta 1957. To bo drugi italijanski reaktor. Prvega imajo v Turinu in služi za eksperimentalne raziskave in za praktično uporabo urana.

Za konference za uporabo atomske energije v miroljubne namene so imeli v Zenevi zanimivo razstavo, na kateri so posamezne države razkazovale razvoj atomske energije. Med najbolj zanimivimi predmeti na razstavi je bil v Sovjetski zvezi zgrajeni preizkusni reaktor na tekočo vodo, ki ga vidimo na sliki.

Gasilski kongres v Varaždinu

Jutri se bo zbralo v Varaždinu okoli 50.000 gasilcev

VARAŽDIN, 19. avg. Danes se je v Varaždinu začel glavni del proslav ob 90-letnici prostovoljnega gasilskega društva v Varaždinu, najstarejšega društva ne samo v Jugoslaviji, temveč tudi na Balkanu. Slovesnosti in prireditve so se vrstile že ves teden, glavni del proslave pa je bil danes s slavnostno otvoritvijo II. kongresa PGD Hrvatske. Gasilska proslava v Varaždinu ima splošen jugoslovanski pomen, ker praznujejo ob enem 90-letnico najstarejšega gasilskega društva v Jugoslaviji. Zato pričakujejo, da se bo jutri, zadnji dan proslave, zbralo v Varaždinu okoli 50.000 gasilcev iz vse države, ki se bodo pripeljali s posebnimi vlaki, gasilskimi avtomobili in kamioni. Samo iz Slovenije pričakujejo 10.000 gasilcev. Izmed teh jih bo 2.000 sodelovalcev v velikem gasilskem defileju, 800 članov in članic ter okoli 200 pionirjev pa na javnih gasilskih vajah.

Varaždin sprejema goste ves okrašen. Otvoritvi II. kongresa PGD, ki se je začel danes v veliki koncertni dvorani Narodnega gledališča »Avgust Cesarec«, so poleg 300 delegatov iz PGD na Hrvaškem prisostvovali tudi: Ivan Krajačić, podpredsednik izvršnega sveta Sabora Hrvatske in član zveznega izvršnega sveta; Karlo Mrazovič, podpredsednik Sabora LR Hrvatske; Mika Spiljak, član izvršnega komiteja CK ZK Hrvatske; Milan Mišković, sekretar republiškega državnega sekretariata za notranje zadeve Hrvatske, polkovnik Milan Pavlovič, general Tihomir Janjič, podpredsednik Zveze PGD Jugoslavije in Zveza PGD Srbije; Ivo Rauh, predsednik OLO v Varaždinu; Stjepan Ivčić-Mali, sekretar Zveze komunistov za varaždinski okraj; predsedniki vseh republiških gasilskih zvez, zastopniki okraj, predstavniki ljudske oblasti, ljudske armade, družbenih in množičnih organizacij ter mnogi gostje in povabljeni.

II. kongres PGD je odprl predsednik Zveze PGD Hrvatske tov. Draušnik, nakar so izvolili kongresne organe in dve komisiji, v katerih se bo razvijalo glavno delo kongresa. Kongres so pozdravili mnogi prisotni gostje, med njimi v imenu SZDL Hrvatske Ivan Krajačić, podpredsednik izvršnega sveta Sabora Hrvatske, ki je v svojem govoru med drugim dejal, da je doseglo gasilstvo na Hrvaškem v zadnjih desetih letih viden uspeh. Vsekakor je potrebno, da v bodoče ustanovljajo gasilska društva v vseh tistih krajih in področjih na Hrvaškem, kjer jih doslej še ni bilo. Potrebno bo tudi, da se bodo gasilski organi na Hrvaškem še bolj povezali s Socialistično zvezo in ljudsko oblastjo, ki je doslej pokazala mnogo razumevanja za socialistično gasilstvo. Prav tako bo potrebna večja akcija za usposobitev strokovnega gasilskega kadra in v ta namen ustanovitev gasilske šole.

Pozitiven odgovor

Moskve na nemško noto v zvezi z obiskom kanclerja Adenauerja - Zadnje priprave Bonna

BONN, 19. avg. (AP). Sovjetska zveza je danes sprejela predlog kanclerja Adenauerja, da bi ob njegovem obisku v Moskvi razpravljali o združitvi Nemčije in izpustitvi vojnih tisočnikov. V noti, ki je bila danes izročena nemškemu veleposlanstvu v Parizu, pristaša Sovjetska zveza tudi, da se bodo razgovori z Adenauerjem začeli 9. septembra.

Kratko sporočilo bonnskega tiskovnega oddelka sporoča: »Sovjetska zveza je poslala pozitiven odgovor na zadnje nemško noto v zvezi z obiskom kanclerja Adenauerja. Predlagani datum obiska je bil sprejet.« Besedila note v Bonnu niso objavili.

Bonn, 19. avg. (Tanjug). V začetku prihodnjega tedna bo imel kancler Adenauer v Münrenu pred odhodom s počitnic v Bonn, zunanje politično posvetovanje.

Predsednik republike je sprejel Johna Denviru

Kranj, 19. avg. Predsednik republike je sprejel dopoldne na Brdu bivšega komandanta bataljona Sercejeve brigade novozelandskega državljanina Johna Denviru in njegovo sopogo.

Zastopnik trgovskega ministrstva ZDA v Beogradu

BEograd, 19. avg. Po večdnevnom bivanju v Jugoslaviji je danes odpotoval v letalom v Atene višji funkcionar ministrstva za trgovino ZDA g. Herbert van Blarcom. Med svojim obiskom v Ljubljani je proučil možnosti za povečanje blagovne izmenjave med Jugoslavijo in ZDA ter je obiskal tudi nekaj industrijskih obratov.

Čilski socialisti v Smederevu

SMEDEREVO, 19. avg. Zastopstvo narodne socialistične stranke Čila, ki se mudi kot gost komisije za mednarodne zveze SZDL že več dni v naši državi, je danes obiskalo smederevsko vinogradniško zadrugo. Iz Smedereva je delegacija nadaljevala pot v Bor.

Jugoslovanski ekonomisti na kongresu Mednarodnega centra za kolktivno ekonomijo

Beograd, 19. avg. Delegacija 5 članov Zveze društev ekonomistov Jugoslavije bo sodelovala sredi prihodnjega meseca na I. kongresu Mednarodnega centra za raziskovanje in informacije na področju kolktivne ekonomije, ki bo v Liegeju v Belgiji. Jugoslovanski predstavniki bodo govorili na tem kongresu poleg drugega tudi o rezultatih kolktivne ekonomije v Jugoslaviji.

svetovanje s svojimi najbližjimi sodelavci. Na tem posvetovanju bodo razen ministra za zunanje zadeve von Brentana in državnega sekretarja v zunanjem ministrstvu Hallsteina, še zahodnonemški veleposlanik v Washingtonu, veleposlanik pri Združenih narodih in veleposlanik pri atlantskem svetu. Namen posvetovanja je določitev dokončnega programa Bonna za moskovska pogajanja. S tem programom bo kancler pred svojim odhodom v Moskvo seznanil voditelje parlamentarnih frakcij zahodnonemškega Bundestaga, med njimi tudi socialne demokrate. S posvetovanjem v Münrenu bodo končane zadnje priprave Bonna za sovjetsko-nemška pogajanja.

V boonskih krogih računajo, da bodo do posvetovanja v Münrenu končani tudi razgovori med zahodnonemškim veleposlanikom v Parizu von Maltzanom in sovjetskim veleposlanikom Vinogradovom in da bo do takrat Bonn že do-

bil sovjetski odgovor na noto, s katero predlaga začetek sovjetsko-nemških pogajanj v Moskvi za 9. september in s katero je sporočil točko, o katerih bi se Adenauer želel razgovarjati.

Obisk sovjetske parlamentarne delegacije

BEograd, 19. avg. V kratkem bo prispela v Jugoslavijo sovjetska parlamentarna delegacija. V zvezi Ljudski skupščini pričakujejo njen prihod za konec oktobra ali za prvo polovico novembra. Bivanje sovjetskih parlamentarcev v Jugoslaviji je v okviru izmenjavanja parlamentarnih delegacij dveh držav, do katere je prišlo na pobudo Vrhovnega sovjeta ZSSR. Jugoslovanska parlamentarna delegacija, ki je od 1. avgusta na obisku v Sovjetski zvezi, se bo vrnila 21. avgusta.

Povabilo izraelskega parlamenta

BEograd, 19. avg. V zvezi Ljudski skupščini se je zvedelo, da bo koncem oktobra ali v začetku novembra jugoslovanska parlamentarna delegacija obiskala Izrael, in to na povabilo izraelskega parlamenta. (Jugopres)

»PRAVDA«: UGODNI POGOJI ZA OKREPITEV EKONOMSKIH ODNOSOV

Moskva, 19. avg. (TASS). - Današnja moskovska »Pravda« se v svojem članku zavzema za okrepitev mednarodnih ekonomskih odnosov. List sodi, da so bile vzporedno z medsebojnimi zaupanjem med državami, ki se vse bolj razvijajo in krepijo ženevski konferenci predsednikov štirih velikih sil, zelo ugodne možnosti.

»Pravda« piše, da v Sovjetski zvezi pripisujejo velik pomen tudi izmenjavi industrijskih izkušenj ter znanstvenih in tehničnih informacij s področja industrije, prometa in kmetijstva. List ugotavlja, da so postale zamenjave delegacij strokovnjakov in industrijskih specialistov zadnje čase še bolj pogoste in sodi, da se trgovina ni zadostno razvila zaradi mnogih ovir za razvoj mednarodnega sodelovanja na gospodarskem področju. »Pravda« zahteva, naj te omejitve zaradi miru in sodelovanja med narodi izginejo in vabi zahodne države, naj normalizirajo trgovin-

ske odnose z ZSSR, Kitajsko in ostalimi vzhodnoevropskimi državami, katerih stališče je trdno in ni podvrženo nihanju čim in v gospodarskim krizam. Skrajni čas je, zaključuje »Pravda«, da stopijo vse države na pot razvoja in krepitev gospodarskih in trgovinskih panog ne glede na razlike v gospodarskih in družbenih ureditvah.

NAPOVED STAVKE

Trst, 19. avg. (Po telefonu). Šest tisoč gradbenih delavcev, zaposlenih v raznih podjetjih na Tržaškem je napovedalo za ponedeljek 24-urno stavko, v kolikor bi do takrat ne ugo-

Uboj našega državljanina na albanski meji

BEograd, 19. avg. Jugopres je zvedel iz Titograda, da so pred nekaj dnevi albanski obmejni organi ubili 25-letnega jugoslovanskega državljanina Halila Bečoviča, kmeta iz vasi Dinoš, občina Tuzi. Bečovič je čuval ovce v bližini jugoslovansko-albanske meje. Podrobnosti še ni bilo mogoče zvedeti.

ISKREN PRIJATELJ INDIJE

Član indijskega gornjega doma o vtisih s potovanja po Jugoslaviji

NEW DELHI, 19. avg. (Tanjug). Član indijskega gornjega doma in zunanje političnega odbora skupščine Caman Laj, ki se je te dni vrnil s potovanja po Evropi, kjer je kot član indijske parlamentarne delegacije obiskal tudi ZSSR in Jugoslavijo, je dal davi izjavo o svojih vtisih s tega potovanja. O Jugoslaviji je govoril kot o prijatelju Indije, vtise, ki jih je imela delegacija na svojem potovanju v Jugoslaviji, pa je razdelil na tri dele. Govoril je takole:

»Prvič nas je impresioniral uspeh pri uvajanju novega sistema v vodstvu industrije, kar je dobra izkušnja ter pomembna tudi za Indijo v sedanjih fazah njenega razvoja. Nadalje smo bili impresionirani od napredka Jugoslavije v zadnjih letih in naposled zaradi afirmacije Jugoslavije in njenih pogledov na

mednarodni razvoj v Evropi.« Ko je omenil, da se kot eden izmed ustanoviteljev indijskega sindikalnega gibanja, zlasti zavezanec za delavsko samoupravljanje, je Caman Laj izrazil prepričanje, da je jugoslovanski sistem delavskega samoupravljanja, ki se nima primera na svetu, vzbudil pozornost vseh indijskih obiskovalcev, med katere je treba šteti tudi premiera Nehruja.

Vladna delegacija ČSR v Moskvi

MOSKVA, 19. avg. (TASS). V Moskvi je prispela vladna delegacija ČSR s predsednikom narodne skupščine Fierlingerjem na čelu. Na letališču so jo sprejeli predstavniki zveznega vrhovnega sovjeta Volkov in drugi visoki državni funkcionarji.

Dan odhoda naše delegacije v Zah. Nemčijo še ni določen

BEograd, 19. avg. Kot je zvedel Jugopres, jugoslovanska parlamentarna delegacija ne bo odšla na obisk v Zahodno Nemčijo septembra, kot je bilo predvideno. Urednik Jugopresa ni mogel v krogih zvezne Ljudske skupščine zvedeti, kdaj bo prispel do tega obiska. Sedaj, v času letnega oddiha, so namreč zelo slabi stiki med Bundestagom in zvezno Ljudsko skupščino.

lahko prepričal, da je bil obisk sovjetskih predstavnikov v Beogradu zgodovinski dogodek. Ze med našimi razgovori v Moskvi smo ugotovili, da so nastale velike spremembe v sovjetskem obravnavanju mednarodnih problemov, zlasti evropskih. To svojo spremembo so sovjetski voditelji najbolje dokazali s svojim obiskom v Jugoslaviji.

Ob koncu svojih izjav je Caman Laj naglasil, da so se indijski parlamentarci vrnili iz Jugoslavije trdno prepričani, da ima Indija v Jugoslaviji iskrenega zaveznika v vseh prizadevanjih za trajni mir in tudi v prizadevanjih za izgraditev pravičnega družbenega sistema.

Ustanavljanje okrajnih bank in zadrudnih hranilnic

Beograd, 19. avg. V naši državi je bilo ustanovljenih doslej nad 40 okrajnih bank in zadrudnih hranilnic, na katere so že prenesli razne posle Narodne banke FLRJ. Okrajne banke so bile ustanovljene prvotno kot komunalne, ker pa so v glavnem v središčih novih okrajev, so dobile okrajni značaj. V kolikor bodo ekonomska potreba in organizacijski pogoji, se bodo mogle banke ustanoviti tudi v posameznih občinah.

Izmed približno 20 okrajnih bank, ki so bile ustanovljene v glavnem v Srbiji, Sloveniji in Hercegovini in v Makedoniji, jih ima le nekaj svoje podružnice na področju okraja. Tako ima okrajna banka v Ljubljani 9 podružnic, mariborska 2, beograjska in sarajevska pa po eno.

Okrajna banka v Kopru je ustanovila svojo podružnico v Piranu, medtem pa se opaža, da se je ustanavljanje okrajnih bank in njihovih podružnic razvijalo razmeroma počasi, kajti prva okrajna banka v naši državi (na Reki) je bila ustanovljena šele pred 10 meseci.

Pričakujejo, da bo ustanavljanje teh bank hitreje po uvedbi novega komunalnega sistema, ker bodo novi okrajji potrebovali ustrezno bančno organizacijo, po kateri bodo spremljali razvoj gospodarstva na svojem področju. Narodna banka bo odbrala svoje podružnice le v največjih gospodarskih središčih, vsakda njihovo finančno poslovanje vseh gospodarskih organizacij v okraju pa se bo opravljalo po okrajnih bankah.

Izmed doslej ustanovljenih 22 zadrudnih hranilnic jih je 12 v Sloveniji, ostalih 10 pa v Hrvatski. V drugih republikah, zlasti v Srbiji, kjer je močno razvito kmetijsko zadrudništvo, še ni nobene zadrudne hranilnice, na katero bi mogla Narodna banka prenesti kreditiranje zadrug in druge posle.

VREME

Napoved za soboto: Toplo sončno vreme z delno oblačnostjo, ki se bo popoldne povečala predvsem v vzhodni Sloveniji. Temperatura pomoči od 8 do 12, v Primorju okoli 16, najvišja dnevna temperatura od 25 do 29 stopinj C. Zjutraj v nižinah megla.

Stanovanje - pereč problema ljubljanskih študentov

Stanovanjski problem ljubljanskih študentov bo tudi letos precej občuten. Univerzitetne oblasti in študentska organizacija se tega dobro zavedajo. Zato je bil izveden sprejem novih in starih stanovalcev po ostrižih in enotnih kriterijih. Od starih stanovalcev je bilo zaradi študijskih neuspehov in drugih nerednosti izključenih 143, s pogoje, da do jeseni položijo določene izpite, pa je ostalo v domovih 157 stanovalcev. Za velik del zadnjih, je razmeroma malo upanja, da bi uspeli izboljšati učni uspeh.

K vsem težavam pa se pridružuje tudi koristolovstvo dela ljubljanskih prebivalcev, ki dvigajo najemnine tako visoko, da jih večina študentov nikakor ne zmora. Nekateri stanodajalci pa stanovanja odpovedujejo, ker lahko dobe za sobe nagrade in visoke najemnine. Predpisi o podnajemnikih so izredno prizideki prav študente, kateri se zato obračajo na študentske domove, ki pa so brez moči — ni prostora.

Spručo vsega navedenega bodo morali biti v študentskih domovih dejansko najboljši študentje. Dom bo postal privilegij, ne pa pravica, kot to mislijo nekateri študijsko nerazpoloženi študenti. Če pa let se tudi uveljavlja prioriteta žrtvovane fašizma, udeležencem NOB delavski in kmečki mladini, s čimer bodo te študentske ustanove predstavljale vsaj skromen regulator socialnega sestava univerzitetnih slušateljev.

Letalski promet v Italijo

Beograd, 19. avg. Danes so se v Beogradu končala pogajanja med zastopniki italijanskega civilnega letalstva in uprave civilnega letalstva FLRJ. Skupno poročilo poudarja, da so razgovori potekali v duhu prijateljskega razumevanja, tako da so bila vsa vprašanja obravnavana in rešena v popolno zadovoljstvo obeh držav. Predmet pogajanj so bila razna vprašanja v zvezi z zračnimi koridorji in potmi, ki vodijo po teh koridorjih, nadalje v zvezi s problemi tehničnega značaja.

Ob koncu pravi sporočilo, da bo reden letalski promet med Jugoslavijo in Italijo, določen s sporazumom, ki je bil podpisan 31. marca t. l. v Rimu, v kratkem vzpostavljen. Beograd, 19. avg. Kakor pričakuje, bodo v kratkem odprli turistično letalsko progno Beograd-Rim in redno letalsko progno Beograd-Zagreb-Benete-Milan. Pogajanja tehničnega značaja o otvoritvi teh dveh prog vodi Jugoslovanski aerotransport v italijansko družbo za letalski promet na podlagi jugoslovansko-italijanskega sporazuma od 31. marca t. l. in na podlagi pogajanj med zastopniki italijanskega civilnega letalstva in uprave civilnega letalstva FLRJ, ki so bila končana danes v Beogradu.

Statut novega OLO v Mariboru sprejet

Maribor, 19. avg. V Mariboru so danes na drugi skupni seji okrajnega zbora in zbora proizvajalcev okrajnega ljudskega odbora v Mariboru razpravljali in sprejeli statut združenih okrajev Maribor, okolice in Slovenjega Grada.

Ustanovili so devet svetov. Najštevilnejši je svet za gospodarstvo s štirinajstimi člani. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo štejeta dvajset članov, medtem ko imajo ostali svetovi devet do deset članov. Posebnega sveta za stanovanjsko politiko zbora OLO nista izvolila, ker odborniki menijo, da bodo to vprašanje reševali predvsem občinski sveti. Odborniki so tudi poudarili, da morajo postati sveti vse bolj izvršilni organi, ki bodo skrbeli za izvajanje okrajne politike na svojem področju. Za čim boljše reševanje komunalne, stanovanjske in sanitarne problematike v Mariboru so ustanovili mestni svet. Slišati je bilo pripombe odbornikov, naj le-ta pridobi oblastveni značaj, da ne bo nepotrebno zavlačevanje pri opravljanju tekočih nalog.

Jih z dodatnimi predlogi in pripombami odbornikov. Po skupni seji sta oba zbora zasedala ločeno. Med drugim so izvolili mandate in imunitetne komisije, komisije za gospodarstvo, predpise in organizacijska vprašanja ter komisije za vprašanja delavskega samoupravljanja.

Seja OLO Ljutomer

Radenci, 19. avg. Danes je bila v Radencih seja OLO Ljutomer. Odborniki so sprejeli odlok o družbenem planu, tako da bodo podjetja odslaj lahko porabila do 35% dobička za plačilni sklad in za sklad za prosto razpolaganje. Potrdili so sklep o združitvi OZZ Ljutomer in Murska Sobota v OZZ za Pomurje. V razpravi o davkih so odborniki nakazali nekatere nepravilnosti, ki so se pojavile pri posameznih kmetih zaradi neurejenosti katastrnih in napačnih izračunov. Pri potrjevanju garancij so del časa razpravljali o poslovanju podjetja »Zadružnik« v Ljutomeru, ki je lani prekoračilo plačilni sklad za 2 milijona dinarjev. Računovodja tega podjetja je s knjigovodsko manipulacijo prikrikl izgubo 4 milijone dinarjev pri klavnicah. Obsodili so spekulativno pogodbo, katero je sklenil bivši direktor podjetja »Les-Kurivo« iz Ljutomeru s podjetjem »Jambor« iz Beograda. K. M.

Konstituiranje občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Vič

LJUBLJANA, 19. avg. Večraj so ljudski odborniki občine Ljubljana — Vič izvolili za predsednika dr. Štefana Šobo, za podpredsednika Jožeta Zumra, za tajnika pa so imenovali Vinka Buralo. Razen tega so sprejeli občinski statut in imenovali svete pri občinskem ljudskem odboru. Občina Ljubljana — Vič obsega teritorialno 5768 ha in ima 24.094 prebivalcev. Na prebivalca pride 86.000 narodnega dohodka, kar je pod okrajnim povprečjem. Po statutu v občini enokrajni odbor in urad (v Brezovici).

Statut občinskega ljudskega odbora Bled sprejet

Bled, 19. avg. Danes je bila na Bledu seja novega občinskega ljudskega odbora, ki jo je vodil predsednik novega odbora tov. Jože Kapus. Na dnevnem redu današnje seje je bila razprava o statutu nove občine. Občinski ljudski odbor je po krajši razpravi sprejel statut, ki bo stopil v veljavo s 1. septembrom. Nadalje so bili imenovani posamezni sveti, med katerimi je predvsem omeniti, da je bil ustanovljen tudi svet za gostinstvo in turizem glede na posebno turistično delavnost na Bledu. Poleg svetov so bile izvoljene tudi odborške komisije. Obenem je bil tudi izvoljen nov tajnik ljudskega odbora tov. Franc Smit. B. B.

Statut Murske Sobotne sprejet

Murska Sobota, 19. avg. Večraj je bila druga seja občinskega ljudskega odbora, na kateri so sprejeli statut. Ljudski odbor šteje 40 odbornikov, ki zastopajo Mursko Sobotno, okolice in Slovenjega Grada. K. M.

Občinski praznik v Lovrencu na Pohorju

Danes bodo drugič praznik v Lovrencu na Pohorju občinski praznik. Na današnji dan pred enajstimi leti so namreč enote narodnoosvobodilne vojske osvobodile Lovrenc na Pohorju. Naše sretnost čestita vsem občanom k občinskemu prazniku.

Za zboljšanje prevoza po železnici

Zaradi racionalnejšega izkoriščanja nakladnega teža, se bo št. 1. dodeljevali vozovi za spodaj navedeno blago samo po pogojem, če bo pošiljatelj naročil voz za težo, ki ustreza nakladni težji vozu. Zato bodo vsaj osem prazniških vozov, ki bodo prevažali blago, sprejeli v postev pred naslednje blago: asfalt in asfaltni izdelki, poz. 10; barit, surov, iz poz. 22; beksit surovega opačka, poz. 45; dolomit, poz. 42; les iz poz. 70-1, 3, 7, 8, 9, 10, 13 (razen dračja), 15, 23, 25 in 18; fosfat, poz. 102; galski poz. 108; navec iz poz. 117-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

TEKMOVANJE ZA JADRALNO PRVENSTVO LRS

Ptuj, 19. avg. Današnje ugodno vreme je onogočilo nemoteno nadaljevanje tekmovalnega zborstva Murske Sobotne, Marjan Belin, Zvezar Markovič iz Novega Sada pa deli tretje mesto z zborom »Guido Monaco« iz Arezza. Na tekmovalju sodelujejo zbori 8 držav: Avstrije, Jugoslavije, Francije, Monaca, Italije, Švice, Nemčije in Španije.

Začela je obratovati nova tovarna papirja v Vidmu

VIDEM, 19. avg. V novi tovarni papirja v Vidmu se je večraj začelo poizkusno obratovanje oddelka za izdelavo rotacijskega papirja. Ta oddelk izdelava po 100 ton čišpisnega papirja na dan. S tem bodo v glavnem pokrite sedanje velike potrebe našega tiska. Poleg glavnega oddelka za izdelovanje rotacijskega papirja obratuje v tovarni še oddelk za izdelavo celuloze.

Težave podjetja »Celea-Sad«

S seje sveta za gospodarstvo pri OLO v Celju

Celje, 19. avg. Osrednja točka današnje seje sveta za gospodarstvo pri OLO v Celju je bila razprava o nekaterih gospodarskih problemih, pa tudi o nekaterih pomankljivostih v podjetju za predelavo sadja »Celea-Sad« v Celju. Medtem ko so se člani sveta strinjali, da naj podjetje kljub nekaterim težavam, ki so med drugim posledica likvidacije starega podjetja, posluša še naprej, pa so pripravili zastopnikom delovnega kolektiva tudi potrebne ukrepe, da bodo stopili na uspešnejšo pot. Svet za gospodarstvo je nadalje odobril odločitev delovnega kolektiva tekstilne tovarne v Preboldu, ki je zaradi občutnega zmanjšanja dobave surovin prisiljena zmanjšati tudi delovno silo za 130 ljudi. Tako bo po skiepu delovnega kolektiva 80 delavcev odšlo na druga režijska dela, 50 delavcev, zlasti strokovnjakov, pa bo še nadalje ostalo v tovarni ob 70% mesečnih prejemkov. Vse kaže, da bo ta ukrep tiral do konca letošnjega leta.

Ob koncu so člani sveta potrdili izdelek 2 milijonov in pol dinarjev iz vodnega sklada za nadaljevanje regulacije hudournikov na področju Dobrne pri Celju. Strinjali so se tudi z odločitvijo predstavnikov vseh bivših zbornic s področja Celja-mesta, Celje-okolica in Sočanja, ki se tiče novih organizacijskih oblik teh družbenih organizacij za področje novega celjskega okraja. Tako bodo namesto dosejanih ločenih zbornic na vseh bivših okrajnih področjih obstajale nove okrajne zbornice v Celju in sicer: Trgovska zbornica s sedežem v dosedanjih zbornici za Celje-mesto, Gostinska zbornica s sedežem v prostorih dosedanje zbornice za celjski okoliški okraj ter Obrtna zbornica v prostorih Obrtnega doma v Celju. Združitev vseh dosedanjih okrajnih zbornic bo izvršena do 1. septembra. M. B.

Posojilo za gradnjo elektrarn v Hrvaški

Zagreb, 18. avg. Izvršni svet LR Hrvatske je razpisal posojilo za gradnjo električnih central v Perući, Gojaku in Konjštini v višini 2,5 milijarde dinarjev. Vpis posojila se bo začel s 1. septembrom in bo trajal do 30. oktobra. Obresti posojila, ki ga bodo vpisovale samo gospodarske organizacije in ljudski odbori, znaša 3%. Posojilo bo izplačano v dveh obrokih — 1. junija 1956 in k nem februarja 1957. leta.

Obisk holandske delegacije bivših borcev

Beograd, 19. avg. V Jugoslavijo bo prišla 29. avgusta delegacija bivših borcev in invalidov Holandije za generalnim sekretarjem organizacije invalidov in vojnih žrtev Holandije G. Prinson na čelu. V Jugoslavijo se bo mudila 12 dni in se bo med tem časom seznanila z delom krajevnih organizacij bivših borcev in invalidov ter obiskala nekatere spomenike padlih borcev med osvobodilno vojno. Temu koncertu v Beogradu, zboru bivših borcev in invalidov Holandije, bo prisostvoval tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, ki je na oddihu v Dubrovniku.

Včeraj in danes

Naši kmetovalci na Danskem

BEograd, 19. avg. Davi je odpotoval na Dansko zastopstvo naših kmetovalskih in zadržnih strokovnjakov, ki jih vodi sekretar sekretariata za kmetijstvo in živeževno izvršnega sveta inž. Milan Ivanović. Na Danskem bodo ostali tri tedne ter bodo proučili tamošnjo organizacijo kmetijstva in zadržništva.

Dubrovniške poletne igre

Dubrovnik, 19. avg. Sinoči je v Dubrovniku imela vokalni koncert v okviru dubrovniških letnih iger Eleonora Steber, sopranistka in primadona Metropolitanske opere iz New Yorka. V nedavno urejenem atriju Sindičkalega doma so domači in tuji poslušalci navdušeno pozdravili vsako točko njenega programa. Temu koncertu v Beogradu, zboru bivših borcev in invalidov Holandije, bo prisostvoval tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, ki je na oddihu v Dubrovniku.

Uspeh naših pevcev v Italiji

Arezzo, 19. avg. Sinoči se je v Arezzu v Italiji končal prvi dan III. mednarodnega političnega natečaja »Guido de Arezzo«. V tem delu tekmovalja se je prvi plasiral akademski zbor »Branko Krstanić« iz Beograda, zbor kulturno umetniškega društva »Svetozar Marković« iz Novega Sada pa deli tretje mesto z zborom »Guido Monaco« iz Arezza. Na tekmovalju sodelujejo zbori 8 držav: Avstrije, Jugoslavije, Francije, Monaca, Italije, Švice, Nemčije in Španije.

Ob petdesetletnici združništva v Komendi

V malokaterem podeželskem središču bo v prihodnjih dneh tako živahno ter slavnostno razpoloženje kot v Komendi. Kako tudi ne, saj bodo slavili redki jubilej — 50. obletnico združništva v kraju. Prireditve v okviru združniškega tedna je toliko, da so v programu že skoraj težko našli prostora za vse. Katera bo najpomembnejša, je kar težko reči. Lep pregled gospodarskih, kulturnih in športnih prizadevanj bodo dale te prireditve obiskovalcem in zato si jih bo vredno ogledati.

Mednarodna železniška konferenca

Beograd, 19. avg. Na letni konferenci mednarodnega železniškega transportnega kmetija, ki bo od 23. do 30. avgusta v Stokholmu, bo zastopal Jugoslavijo svetnik generalne direkcije jugoslovanskih železnic Jože Zajc. Konferenca se bo bavila z usklajevanjem predpisov komiteja z novimi mednarodnimi konvencijami o prevozu potnikov oziroma blaga, ki bodo stopile v veljavo 1. marca leta 1956.

Obisk holandske delegacije bivših borcev

Beograd, 19. avg. V Jugoslavijo bo prišla 29. avgusta delegacija bivših borcev in invalidov Holandije za generalnim sekretarjem organizacije invalidov in vojnih žrtev Holandije G. Prinson na čelu. V Jugoslavijo se bo mudila 12 dni in se bo med tem časom seznanila z delom krajevnih organizacij bivših borcev in invalidov ter obiskala nekatere spomenike padlih borcev med osvobodilno vojno. Temu koncertu v Beogradu, zboru bivših borcev in invalidov Holandije, bo prisostvoval tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, ki je na oddihu v Dubrovniku.

TEKMOVANJE ZA JADRALNO PRVENSTVO LRS

Ptuj, 19. avg. Današnje ugodno vreme je onogočilo nemoteno nadaljevanje tekmovalnega zborstva Murske Sobotne, Marjan Belin, Zvezar Markovič iz Novega Sada pa deli tretje mesto z zborom »Guido Monaco« iz Arezza. Na tekmovalju sodelujejo zbori 8 držav: Avstrije, Jugoslavije, Francije, Monaca, Italije, Švice, Nemčije in Španije.

Začela je obratovati nova tovarna papirja v Vidmu

VIDEM, 19. avg. V novi tovarni papirja v Vidmu se je večraj začelo poizkusno obratovanje oddelka za izdelavo rotacijskega papirja. Ta oddelk izdelava po 100 ton čišpisnega papirja na dan. S tem bodo v glavnem pokrite sedanje velike potrebe našega tiska. Poleg glavnega oddelka za izdelovanje rotacijskega papirja obratuje v tovarni še oddelk za izdelavo celuloze.

PRVA VOZILA NOVOMEŠKEGA PODJETJA MOTOMONTAŽA

V okviru podjetja Agroservis v Novem mestu je tudi poseben oddelk imenovan »Motomontaža«, ki bo predvidoma postala samostojno podjetje. »Motomontaža« ima pogodbo z nemško tovarno avtomobilov znamke DKW, na podlagi katere bo sestavljalo vozila te tovarne z dodatkom znanega dela domačih delov in materiala. Zamisel kooperacije novomeškega podjetja z navedeno nemško tovarno je nastala pred letom dni. Pred dnevi je podjetje prejelo iz tovarne prve sestavne dele za nova vozila DKW hkrati pa tudi znatno količino specialnega orodja, kar vse je dobavila tovarna pod zelo ugodnimi pogoji. Poleg uvoženih delov bodo v vozila vgrajeni od 30 do 50 strokovnih domačih delov in materiala, kar pomeni velik prihranek deviz. Pri vsaki nadaljni

pošiljki bo šlo v vozila več domačega materiala. Zaenkrat ima podjetje s tovarno temu ustrezno pogodbo, tovarna pa je pripravljena odstopiti podjetju licenco. Iz te prve pošiljke rezervnih delov bodo v podjetju sestavili različna vozila te znamke in jih razstavili na Zagrebškem veletrgu. Med vozili bodo osebni avtomobili, poltovorni, rešini, avtomobili za razne prevoze, kot za prevoz živine in podobno, majhni avtobus, ter motorna kolesa od 75 do 350 kubičnih cm. V podjetju dela strokovnjak tovarne, prav tako je podjetje poslalo tri ljudi na prakso v tovarno. Delo na sestavljanju z uvoženimi in domačimi deli lepo teče in prav gotovo bo podjetje »Motomontaža« lahko veliko pripomoglo pri razširvi motorizacije pri nas. delalo pa bo seveda tudi za izvoz.

Pred delavnico Motomontaže

Kako potekajo priprave za novo organizacijo občin in okrajev v LR Sloveniji

sebi veliko število že rešenih spisov. Tu bo treba odločnih ukrepov, da bo mogoče pripraviti seznam neresenih spisov. Odgovornost za to leži predvsem na tajnikih, in upravnih inšpektorjih in načelnikih oddelkov, predvsem pa seveda tudi na komisiji za pravno prenosna in na komisiji za prezem.

Posebej se obravnavajo spisi, ki se stalno uporabljajo in bodo zato prav tako takoj preneseni na nove ljudske odbore (invalidski, skrbniški, odmerni spisi, evidenco splošnega ljudskega premoženja itd.). Za prenos le-teh so izdelani veliki katalogi in inventarji, na navodila sporazumov z državnim sekretariatom za občo upravo in propražun.

VZPOSTAVITEV NOVIH UPRAVNIH ORGANOV

Organizacija upravnih organov novih ljudskih odborov je brez dvoma najtežje vprašanje, ki ga morajo rešiti novi ljudski odbori do pričetka svojega dela. S tem je združena cela vrsta vprašanj, zlasti pa pomankljivosti strokovnih uslužbencev, težave z njihovim razmeščanjem, pomankljivost stanovanj, poslovnih prostorov, prometnih zvez in ne zadnje tudi nezadovoljivo nagajevanje uslužbencev. Posebno je težje vprašanje organizacije uprave v novih občinah.

Republiška komisija za izpeljavo nove organizacije ljudskih odborov pri izvršnem svetu Ljudske skupščine LRS je izdelala tri tipe vzornih organizacijskih shem za organizacijo uprave v občinah. In sicer: za malo, srednjo in veliko občino. Te sheme predstavljajo za ljudske odbore le orientacijo ne pa obveznega navodila. Organizacija uprave v veliki občini naj bi bila organizacijski delovni enoti v okviru; v upravi srednje občine se združujejo nekatere službe pod skupno vodstvo; v mali občini pa naj bi se vsi strokovni posli, razen davčnih zadev, vodili v eni organizacijski delovni enoti. Težje je postaviti določne kriterije, v kateri vzornici tip naj bi spadala posamezna občina, vendar v praksi stvar ne bo težava. Male občine so v glavnem občine mečkega značaja brez večje industrije in drugih zdravstvenih prihraja v postev le kot postanski kriterij. Srednje občine naj bi bile občine z malo industrije, obrtje, z raznimi manjšimi zdravstvenimi in kulturnimi ustanovami; velike občine pa so občine z veliko gospodarsko in družbeno problematiko. Točne meje med posameznimi tipi občin ni mogoče potegniti. V praksi se pojavlja čisto potre-

ba, da se organizira uprava s kombinacijo dveh tipov. V tem oziru se ni treba tovo ravnati po vzorcih. Začasna sistematizacija, ki so jo pripravili že skoraj vsi ljudski odbori, kaže, da večini ljudskih odborov ni jasno, kakšen obseg poslova bodo imeli nove občine. Najmanj jasnosti je glede malih občin. Po zakonih o pristojnostih preidejo na občino mnoge funkcije s področja gospodarstva, gradbenih in komunalnih zadev, zdravstva in zlasti socialnega skrbstva nekatere funkcije s področja prosvete in v celoti davčna služba, jasno pa je, da sicer obsežne pristojnosti v mali občini ne bodo imele za posledico tako obsežnih poslov, kakor bo to na primer v srednji ali veliki občini. Kljub temu ljudski odbori v mnogih primerih predvidevajo tudi v malih in celo v srednjih občinah posebne referente oziroma posebej referate za vsako posamezno službo, ki preide na občino; čeprav ni nobene upanja, da bi bilo takega referenta v bližnji bodočnosti mogoče dobiti, in čeprav bi tako referenti v malih občinah tudi ne bili polno zaposleni, vsaj ne v začetku. V tem pogledu grešijo tudi nekateri republiški referenti, ko vztrajajo pri sistematizaciji delovnih mest za svoje področje. Prevedel poslov pri dosejanih okrajnih občinah, da na področju male občine ne bo dela za referenta posebnega referenta za skrbništvo, niti za celotno področje socialnega varstva; isto je tudi s posameznimi strokovnimi službami s področja gospodarstva in komunalnih zadev. V večini malih občin tu posebej referate za vsako posamezno službo, ki preide na občino, ni mogoče potegniti. V praksi se pojavlja čisto potre-

upoštevati obstoječe stanje. Po vsaki območini je le, da je treba vsaki občini organizirati davčno službo. Pri tem je treba seveda upoštevati, da je kadež v sedanjih občinah slab in na splošno ne ustreza potrebam novih občin. Občinski uslužbenci so opravljal doslej večino administrativne posle v najobsežnejših službah. Glede na število uslužbencev dosedanjih in bodočih ljudskih odborov je v Sloveniji slika precej drugačna: v okrajnih Nove mesto, Murska Sobota, Kranj, Celje, Ptuj računajo s približno istim številom uslužbencev kakor doslej. V okrajih Maribor in Ljubljana se bo število uslužbencev zaradi ustanovitve novih občin nekoliko povečalo. V okrajih Koper in Trbovlje pa naj bi se število uslužbencev nekoliko znižalo. Gre seveda le za predloke, ki pa bodo še modificirani glede na možnosti v posameznih okrajih in občinah. Glede strokovnosti uslužbencev in inšpektorjev v večini malih občin zadovoljivi kadar je dosejanih mestne občine s posebnimi pravilniki, ki so ga že imele, nadalje občine na sedežih ukiniteljnih občin. Kjer je kadra dovolj, in če nekatere večje občine v bližini teh krajev, če razpolagajo z dovolj prometnimi zvezami in drugimi materialnimi ugodnostmi. V okrajni upravi zasedba zaradi prehoda na komunalni sistem ne predstavlja večjih težav, saj skoraj vsi imajo dovolj kadra, ki so bili že doslej. Slabše so zasedeni okrajni Trbovlje, Nove mesto, Koperje in Murska Sobota. Predvsem primanjkuje pravnikov, komunistov in vseh vrst splošnih inšpektorjev v večini malih občin pa kadra, ki bi bili edenben opravljalci posle na novih pristojnostih zelo primanjkuje in tudi v bližnji bodočnosti ni prišlo do njihovega zboljanja. Zlasti ni strokovnih referentov, opravljalcev raznih služb s področja gospodarstva, gradbenih in ko-

munalnih zadev, skrbništva itd. Nekaj boljši je položaj glede finančnih uslužbencev. Novi strokovni kadrov v takih občinah skoraj ni pričakovati. Čeprav se pojavlja na določenih mestih (na ukiniteljnih občinah) relativna preobilica uslužbencev, ker ni na razpolago stanovanj, prometnih zvez, poslovnih prostorov itd. Ne glede na opisani položaj glede uslužbenstva pa bodo v Sloveniji vse nove občine začele poslovati v polnem obsegu svojih novih pristojnosti s 1. septembrom 1955. Pomankljivost strokovnega kadra bo treba začasno nadomestiti z organiziranjem kratkih tečajev za posamezne službe, bodisi z neposredno pomočjo in instrukturo okrajnih uslužbencev, bodisi z organiziranjem nekaterih služb za več občin skupaj. Zlasti bo potrebno skupno opravljanje inšpekcijskih služb, kolikor prihajajo v postev za občine, službe sodnika za prekrške, veterinarjev, agrobiznis inšpektorjev v večini malih občin pa kadra, ki bi bili edenben opravljalci posle na novih pristojnostih zelo primanjkuje in tudi v bližnji bodočnosti ni prišlo do njihovega zboljanja. Zlasti ni strokovnih referentov, opravljalcev raznih služb s področja gospodarstva, gradbenih in ko-

- UREJUJEJO:
- SERGEJ VOŠNJAČ (glavni in odgovorni urednik)
 - FRANČEK DRENOVEC (notranja politika)
 - ALEKSANDER JAVORNIK (gospodarstvo)
 - USAN BENKO (znanja politika)
 - MILAN ŠPCA (kultura)
 - STANE LIPAR (sport)
 - Za glasne odgovarjajo: BOŽIS KRMAČ

OB ROB U dogodkov

Začetek druge faze

francoskega načrta za rešitev maroškega vprašanja — Posvet ministrskega odbora in očitki Grandvalu

PARIZ, 19. avg. (Tanjug). Odbor petih ministrov, ki mu predseduje premier Edgar Faure, in katerega naloga je, da uresniči sklepe za rešitev maroškega vprašanja, sprejete pred enim tednom, je sklenil začeti z uresničevanjem »druge faze« svojnega načrta. »Prva faza« je bilo posvetovanje z maroškim sultanom Ben Arafo, druga pa razgovor s političnimi in verskimi zastopniki maroškega prebivalstva za sestavo reprezentativne maroške vlade, s katero bi se francoska vlada začela pogajati za rešitev krize.

Po splošnem mnenju sultan Ben Arafa take reprezentativne vlade ne bi mogel sestaviti, kar je tudi sam priznal v svojem pismu predsedniku republike

Cotyju in predsedniku vlade Faureu, v katerem je zahteval podaljšanje roka, ki je potekel sredi. Ben Arafa je zahteval tudi dovoljenje, da sestavi vlado

samo iz svojih pristašev, francoska vlada pa mu je rok podaljšala do konca prihodnjega tedna. Istočasno pa je vlada sklenila začeti »z drugo fazo« svojega načrta, to je z neposrednim posvetovanjem z zastopniki vseh političnih in verskih smeri maroškega prebivalstva. Posvetovanja bo vodil odbor petih ministrov — člani so Edgar Faure, Pierre July, Pierre König, Antoine Pinay in Robert Schuman — in se bo začelo verjetno v ponedeljek v Nici ali pa v Parizu.

Na današnjem zasedanju ministrskega odbora je bil tudi generalni rezident v Maroku Grandval, ki je poročal članom vlade o posvetovanjih z vidnimi maroškimi osebnostmi in o položaju v deželi. Zvedelo se je, da sta obrambni minister König in minister za bivše bojevnike Triboulet spet ostro kritizirala stališče generalnega rezidenta Grandvala, katerega obtožujeta, da ni zadosti podpiral poskusov sultana Ben Arafa, da bi pritegnil v svojo bodočo vlado tudi pristaše bivšega sultana Ben Jusufa in člane drugih nacionalističnih skupin in organizacij. Triboulet je celo obtožil Grandvala, da načrtno vodi politiko proti oblasti sedanjega sultana. Zunanji minister Pinay pa je znatno omilil svoje prejšnje stališče glede tega vprašanja in se sporazumel s predsednikom vlade in ostalimi člani kabineta, da je treba spoštovati program, ki ga je pripravila vlada pred enim tednom in po katerem je treba maroško krizo v celoti rešiti do 12. septembra.

POSARJE SPET POVZROČA SKRBI

Pariz, 19. avg. (AFP). — Po incidentih in neredih zadnjih dni v Posarju, ki so razburili francosko javnost, so izjavili

francoski uradni krogi, da je za kritične sporazume o organizaciji referendumov v Posarju pristojna edino evropska komisija za neizkoristnost, ki ji predseduje belgijski senator Fernand Dehouste.

V istih krogih poudarjajo, da so ti incidenti otežili nalogo komisije, upajo pa, da jo bo kljub temu lahko izpolnila. Ob tem pripominjajo, da je bil v zahodnoevropskem svetu dosežen popoln sporazum med Francijo in Nemčijo, kako naj nadzorujejo referendum. Potemtakem ni potreben korak pri bonnski vladi, ki se strinja s francosko, da je treba organizirati referendum po črki in smislu sklenjenih sporazumov.

Nujno je, pravijo v teh krogih, da se volilna kampanja razvija mirno in poudarjajo pomen referendumov, od katerega ni odvisna samo usoda Posarja, temveč tudi mnogi evropski načrti. Zato je očitno, v katerem bo potekel ta referendum, izredno važno.

Predsednik posarske vlade Hoffmann

Večina je za neodvisnost

Britanci sodijo, da je večina Sudancev proti zvezi z Egiptom, kar trdijo tudi predstavniki v Kartumu

LONDON, 19. avg. (Tanjug). Včerajšnja zamisel sudanskega premiera El Azharija, naj Egipt in Velika Britanija takoj odločita neodvisnost Sudana, je povzročila v Londonu presenečenje. Vse dosedanje izjave sudanskih politikov so govorile, da v Sudanu želijo sklepati o bodočem položaju države s plebiscitom, medtem ko angloegiptovska pogodba iz leta 1953 predvideva volitve pod mednarodno kontrolo.

kov k zmanjšanju napetosti. V ta namen predlaga Bevan sprostitev vojaškega roka, sprostitev trgovine s Kitajsko in odstranitev jamoških zastopnikov iz Varnostnega sveta, kjer naj jih nadomestijo zastopniki LR Kitajske.

Kartum, 19. avg. (Reuter). Sudanski minister za socialno vprašanje je danes izjavil, da vladna vlada želi, da bi Velika Britanija in Egipt dovolila sudanskemu parlamentu izglasovanje deklaracije, ki naj odloči, ali bo Sudani neodvisni ali vezani za Egipt. Dejal je, da so Sudanci soglasno za neodvisnost in da bi taka deklaracija o neodvisnosti pripravila čas in delo. Na tiskovni konferenci je dejal, da vlada upa, da bosta Egipt in Velika Britanija sprejela vsaj predlog za plebiscit, če bi se odklonila deklaracija parlamenta. »Če odklonijo obe možnosti, bomo razpisali volitve v Ustavodajno skupščino,« je dodal.

Sporazum o Sudanu, ki sta ga podpisala Velika Britanija in Egipt februarja 1953, določa, da bo o neodvisnosti ali priključitvi k Egiptu sklepala Ustavodajna skupščina.

Tako izvoljena ustavodajna skupščina bi potem sklepala, ali naj bo Sudani neodvisni ali na kak ali drugačen način povezan z Egiptom. O Azharijevem predlogu bo sudanski parlament sklenil prihodnji teden. V Londonu sodijo, da britanska vlada ne bo pojasnila svojega stališča do tega vprašanja prej, dokler ne bo »dvojezična« sklopila sudanske skupščine. Današnji »Times« sodi, da je večina Sudancev proti zvezi z Egiptom in piše, da bi priznanje neodvisnosti Sudana brez volitev ali plebiscita lahko izgledalo »manj vredno in manj obvezno«. List tudi pravi, da to ne bi pospešilo neodvisnosti Sudana, kajti po anglo-egiptovski sporazumu morajo biti razpisane volitve v ustavodajno skup-

ščino in stalno skupščino Sudana, preden odide generalni guverner iz dežele.

Iz obveščinskih virov se je zvedelo, da britanska vlada načelno ni proti plebiscitu v Sudanu, želi pa sporazum med obema državama, ki upravljata sudanski kondominij.

LONDON, 19. avg. (Tanjug). V današnji »Tribune« piše Aneurin Bevan, naj Velika Britanija stori nadaljnje korake za po-

El Azhari

spešitev razvedritve mednarodnih odnosov. Ob nedavnem zmanjšanju sovjetskih oboroženih sil, poudarja Bevan, da bo okotobra, ko se bodo sestali v Ženevi zunanji ministri, svet pričakoval od zahodnih sil prispevanje za izginila.

Indonezijska podpora gibanju za osvoboditev Goe

New Delhi, 19. avg. (IIS). Ko je govoril na seji indonezijskega ljudskega kongresa v Djakarti, je predsednik Indonezije dr. Ahmed Soekarno poudarjal, da je treba poglobiti in okrepiiti odnose z narodi, ki se hočejo rešiti imperialističnega jarma. »Podpirati moramo vsa gibanja za neodvisnost,« je dejal predsednik dr. Soekarno, kongres pa je po njegovem govoru sprejel resolucijo, v kateri je med drugim rečeno, da bo Indonezija podpirala boje za neodvisnost po vsem svetu ter da je potrebno take podpore tudi gibanje za osvoboditev Goe.

Južnokorejska zahteva

NEW YORK, 19. avg. (AP). Južnokorejska vlada je včeraj sporočila, da je zahtevala od generalnega sekretarja OZN Hamarskjelda, naj posreduje pri združenem pojavljanju za razpustitev kontrolne komisije štirih nevtralnih držav na Koreji. Južnokorejska vlada je zahtevala od generalnega sekretarja, naj odločno zahteva tudi umik kitajskih oboroženih sil s Koreje.

Ceylon noče portugalskega poslaništva

Colombo, 19. avg. (Reuter). Predsednik ceylonske vlade je danes izjavil, da je Ceylon zavrnil portugalsko prošnjo glede ustanovitve portugalskega poslaništva v Colombo. To portugalsko prošnjo je vložil bivši portugalski predstavnik v New Delhiju, kjer je zdaj portugalsko poslaništvo zaprt.

A. Furlan

TELEGRAMI

CASABLANCA, 19. avg. (AFP). V zadnjih 24 urah je bilo v Casablanici ubitih 5 ljudi, hudo ranjenih 8, izgredni pa so bili na treh raznih točkah evropskega dela mesta in je bila pri vseh teh izgredih potrebna vojaška intervencija. V davnih incidentih v Kasabatu pa je bilo ranjenih 7, ubitih pa 4 Marokanec.

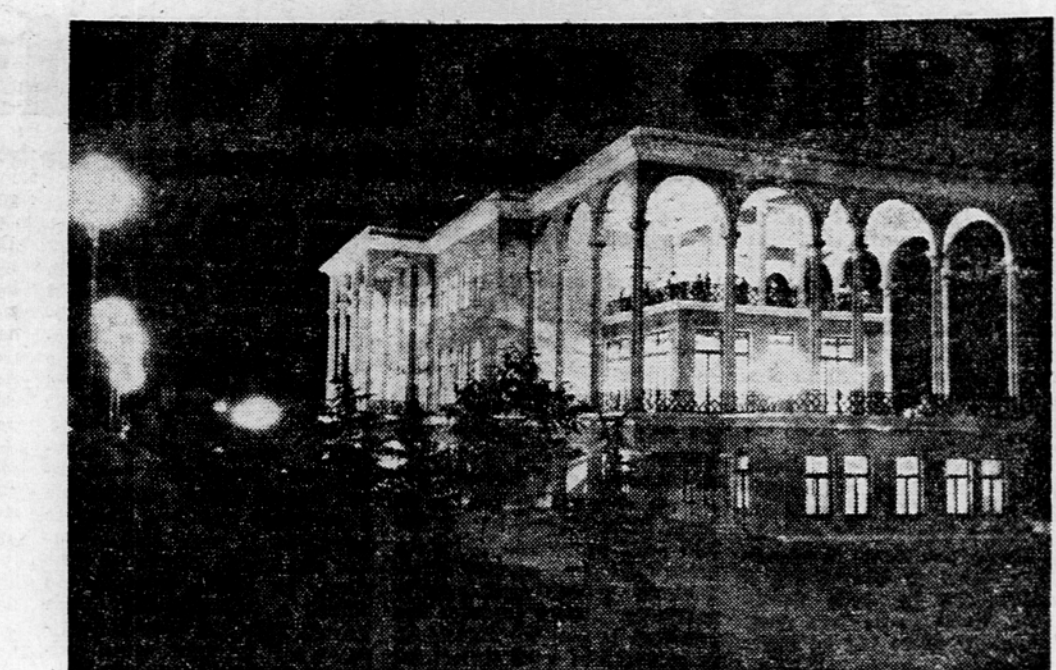
Kdo bo predsednik Finske?

Uradna doba finskega državnega predsednika poteka sicer šele sredi marca 1956, toda zdaj se vse politične organizacije pripravljajo na predsedniške volitve ter na volitve tako imenovanih elektorjev (volilnih mož), ki bodo izmed kandidatov izvolili državnega predsednika. Volitve »volilnih mož« bodo 15. januarja in bo ta 300-članski zbor ustrezal približno stankarski sestavi sedanjega finskega parlamenta.

Vse politične stranke na Finskem so že določile svoje predsedniške kandidate. Sedanjí državni predsednik Paasikivi, ki je star že 85 let in je postal najstarejši državni predsednik na svetu, ne namerava vnovič kandidirati in bodo tekmeči za njegovo nasledstvo kandidati, ki so jih postavile tri najmočnejše politične stranke: socialni demokrati, agrarci in ljudski demokrati. Te tri stranke so v sedanjem parlamentu skoraj enako močno zastopane. Kandidat desnice je bivši ministrski predsednik in sedanji finski veleposlanik v Londonu Tuomioja, ki pa ima tekmeča tudi med desničarskimi strankami, ker je Švedska ljudska stranka imeno-

NEKDAJ ZAMISEL, DANES MOŽNOST

MOSKVA, 19. avg. (AFP). Sovjetski učenjak dr. Pokroviteljski je izjavil v intervjuju za list »Izvestija«, da je »zgraditev umetnega satelita v vesemiru« danes že uresničljiva. Uspehi, doseženi v tehniki, omogočajo praktično uresničitev te zamisli. Prehod iz ozračja v kozmični prostor je znatno uresničljivo, če upoštevamo, da teledirigirani izstrelki dosežejo 500 km višine in da so se živali, ki so jih zaprli vanje, žive vrnile na zemljo. Drugi pogoj na je, da satelit doseže brzino 8 km na sekundo. V laboratorijskih so znanstveniki to

Totel nad Tbilisijem

SERGEJ VOSNJAK 15.000 km PO SOVJETSKI ZVEZI

Mesto staro 10 let

Petek, 29. Julija.

Z letališča Adler pri Sočiju smo odleteli proti Gruziji. A kaj kmalu se je pričelo letalo spuščati in pristali smo v Suhumiju, nedaleč od Adlerja. Nad Kavkazom je bilo namreč oblačno in je kazalo na nevihto. Ruski piloti pa v nevihti navadno ne vozijo.

Kaki dve uri smo čakali v Adlerju, ko je odletelo z letališča prvo letalo proti Tbilisiju, čeprav je pristalo mnogo za našim. Nek naš tovariš, ki je govoril perfektno rusko, je vprašal v pisarni letališča, zakaj se to letalo, s katerim smo mi polovali, ni odletelo. Mislili so, da je kak Rus, in so mu pojasnili, da potuje s tem letalom jugoslovanska novinarska delegacija in da mora zato čakati, da prvo letalo preleti Kavkaz in javi, da je pot lepa in da to drugo letalo lahko šele potem odleti.

V Tbilisiju je temperatura že precej višja. Toda naši spremljevalci so nas tolažili, da je to samo priprava za Uzbekistan.

Ze ko so nam naši gostitelji v Tbilisiju predlagali program, smo dobili občutek, ki se je v raznih razgovorih kasneje še bolj potrdil, to je, da v Gruziji še vedno zelo časte kult Stalina. Tako so nam predlagali, da bi si ogledali nek kolhoz v Stalinozem rojstnem kraju. Ko smo to odbili, so se precej začudili. V mnogih razgovorih z različnimi ljudmi, tako novinarji kot drugimi višjimi uradniki, so skušali braniti Stalina in njegovo politiko, ko smo jim mi dokazovali, kako škodljiva je bila ta

Izkoriščanje vod reke Jordana

BEJRUT, 19. avg. (AFP). Libanonski zunanji minister Hamid Frangie se je danes razgovarjal z libanonskim veleposlanikom v Kairu Takljudinom, ki je bil poklican na posvetovanje in z egipčevskim veleposlanikom v Bejrutu generalom Abdel Hamidom Galehom v zvezi z Johnstonevim načrtom za izkoriščanje vod reke Jordana.

Zvedelo se je, da je Egipt sproti libanonski predlog za sklicanje konferenice zunanjih ministrov Libanona, Sirije in Jordana za proučevanje Johnstonevega načrta. Konferenca bo v Kairu.

politika tako za samo Sovjetsko zvezo kot mir v svetu. Medtem ko smo po drugih krajih Sovjetske zveze srečavali ljudi, ki so se strinjali z našim mišljenjem o Stalinu in njegovi diktatorski politiki, ali pa našemu mišljenju vsaj oporekali niso, so v Gruziji v vseh teh razgovorih skušali Stalina braniti.

Zvečer smo se v prostori organizacije za kulturno sodelovanje z inozemstvom srečali z različnimi višjimi osebnostmi Gruzije, tako z ministrom za finance, podpredsednikom planske komisije, pomočnikom ministra za kolhoze, pomočnikom ministra za gradnje, prorektorjem univerze in drugimi. Pojasnili so nam strukturo oblasti v republiki — vlada Gruzije je sestavljena iz 26 ministrstev, o ekonomskem stanju Gruzije, ki se je posebno od leta 1942 zelo razvilo, ko so evakuirali industrijo za Kavkaz in za Ural in jo tudi v teh predelih sedaj iz leta v leto vse bolj razvijajo. Po razgovoru so nam pokazali dva filma, ki prav tako prikazujejo gospodarsko in kulturno dejavnost Gruzije.

Sobota, 30. Julija.

Odšli smo v mesto Rustavi, kakih 15 km od Tbilisija. Nekdo je bilo tu staro mesto, ki pa je bilo v 11. stoletju povsem razrušeno. Pred desetimi leti so začeli na tem mestu graditi velik metalurški kombinat, in to visoke peči, martinarno, bluming valjarno, tovarno brezvisnih cevi, koksarno itd. Vzporedno s tovarno so začeli graditi tudi mesto, kjer danes prebiva nad 20.000 ljudi. Tako sam metalurški kombinat kot mesto se še vedno gradita. Kljub temu, ta stanovanja v mestu še ne zadoščajo za delavce same tovarne in da bo treba zgraditi še mnogo stanovanj, je že zgrajen velik dom kulture z ogromno dvorano in pred dograditvijo je največja stavba v mestu za sedež mestnega sovjeta.

Ogledali smo si več tovarn metalurškega kombinata in samo mesto. Ko smo se vračali domov, sem kar iz avtomobila ujel v svoj fotoaparati pogled na ciganski tabor, ki je prav tak, kot so ciganski tabori pri nas. Sotari, okoli njih otroci in nekaj konj.

Med kosilom smo trije izrazili željo, da bi se šli kopati. Ko smo takoj po kosilu odšli na kopališče, smo videli, da ni nobenih kopalcev v bazenu. Nekaj ljudi je sicer sedelo v senci pod drevesom, toda po nekaj besedah razgovora smo izvedeli, da so med njimi trije revalci in dva zdravnikarja, ker gostitelji niso vedeli, ali znajo jugoslovanski novinarji plavati ali ne...

Ka za svojega kandidata »pravega« Finca. Fagerholm, ki ga je večina odborov socialno-demokratske stranke nominirala za predsedniškega kandidata, je namreč švedskega rodu in bi se zgodilo prvič v zgodovini Finske, da bi postal državni predsednik pripadnik narodne manjšine.

Karl A. Fagerholm, ki je star 54 let, ima v primeru, če Tanner ne bo hotel sprejeti kandidature, zagotovilo vseh krajevnih organizacij socialno-demokratske stranke, da ga bodo volile, ker visoko cenijo njegove zasluge v stranki. Fagerholm pa je priljubljen tudi izven stranke in ga bodo pri volitvah predvsem podpirali pripadniki švedske narodne manjšine, čeprav je med njimi tudi precej pristašev agrarne in liberalne stranke.

Na ta način sta najresnejša predsedniška kandidata Fagerholm in Kekkonen in če bo Fagerholm izvoljen, bo imela Finska prvič socialnega demokrata za svojega državnega predsednika. Zanimanje za predsedniške volitve ni veliko samo zaradi kandidatov, temveč še bolj zato, ker ima finski državni predsednik po ustavi pooblastila, ki se dajo po važnosti v državnem življenju primerljati s pooblastili predsednika ZDA.

Proti večeru smo odšli v sovhoz Digomi. Obsega 360 ha, od tega 200 ha vinogradov. Za vino porabijo samo 20% pridelka, ostalo gre na tržišče kot sadje. Uprava sovhoza ima 18 uslužbencev, stalnih delavcev pa je 250. V času sezone pa jih najmanj 500. Delavci v sovhozih imajo redne mesečne plače (okoli 800 rubljev), medtem ko je za direktorje in glavne agronome, ki so istočasno namestniki direktorja, posebna skala, ki je odvisna od velikosti sovhoza. Vse plače in premije dobiva sovhoz iz proračuna republiškega ministrstva za sovhoze, v ta proračun pa se steka tudi ves izkupiček za prodane kmečke pridelke.

Pojepjali smo se še do starega mesta Mcheta, ki je bilo do 6. stoletja glavno mesto Gruzije.

Poslovilni večer so nam pripravili v hotelu na hribu, kakšnih 300 metrov nad Tbilisijem, do katerega vodi vzpenjača. Tudi ta hotel je zidan v zelo razkošnem slogu, krog njega pa se razprostira velik park. Tudi na tem poslovilnem večeru smo videli, da je v Gruziji miselnost iz Stalinovih časov še precej ukorenjena. Povsod drugje so na tem poslovilnih večerih ljudje nastopali sproščeno in če so izrekli zdravice, so storili to po nekem svojem notranjem občutku, v Tbilisiju pa so bile vse zdravice organizirane in predsedujoči je po ranglisti dajal govornikom besedo. Tako se je na primer predsedujočemu zdelo nekaj nemogočega, da se je v imenu naše delegacije zahvalil za sprejem nek naš tovariš, ki je govoril perfektno rusko, in ne vodja delegacije, katerega besede je bilo potrebno prevajati in katerega je imel on zapisanega po točnem programu na svoji listi.

Nedelja, 31. Julija.

Naš prvi pristanek je bil v Bakuju, središču industrije nafte v Sovjetski zvezi. Pred vročino smo se zatekli v čakalnico poslanca Vrhovnega sovjeta. Vsako sovjetsko letališče ima namreč posebno čakalnico za člane Vrhovnega sovjeta. Toda tudi tam je bila vročina nevzdržna in vsak je pač ogledoval, kje je kak hladnejši prostor, kje bolj pihava veter in kje se laže vzdriži.

Ko smo preleteli Kaspijsko morje, se je začela širiti pred nami ogromna puščava Karakum.

S sosedom v letalu sem se pričel razgovarjati. Zelo mnogo vprašanj o Jugoslaviji je imel in videl sem, da je z mojim odgovori zelo zadovoljen. O vsem: o delavskem upravljanju, o enakopravnosti narodov Jugoslavije, o delu in vlogi Partije, o demokratičnem razpravljanju in ustvarjanju itd. Zadnje vprašanje je bilo: »Ali je Jugoslavija pokrajinsko lepa?« In k sem mu še na to odgovoril, mi je dejal: »Po vsem tem je Jugoslavija tako po svojem pokrajinskem izgledu kot po svem življenju ena od najlepših držav...« Hotel je imeti nek spremljevalca iz Jugoslavije, če ne drugega, vsaj nek sliko iz moj za družinskega življenja...

Sredi puščave se je letalo naenkrat spustilo. Bili smo v Ašhabadu. Ob letališču so se pasle črede kamel. Takoj za letališčem pa se je razprostiralo mesto. Pred sedmimi leti je poteglo to mesto povsem razrušilo — bilo je nad 50.000 mrtvih — in o tem se v svetu ni izvedela nobena vest. Sedaj je mesto spet obnovljeno.

V letališkem bifeju sedi starejši možkar. Malo je v »ročkah«. Ko vstopimo, začne zabavljati čez Moskviče, ki ne pridejo nikoli v Ašhabad, ker se boje vročine. Ko mu povem, da nisem Moskvič, temveč Jugoslovian, mi vsili svoj čašo piva, češ: »Srečen bom, ko bom lahko povedal, da sem gostil Jugoslovana!« Dolgo časa mi je stiskal roko in ob koncu dejal: »Pa Tita lepo pozdravite, ko je tako dober in plemenit človek!« Bil je že večer, ko smo pristali v Taškentu. Svoje ure smo premaknili še za tri ure naprej. (Se bo nadaljevalo.)

Kako se hranimo?

Tudi v delavskih in uslužbenških družinah bi bilo treba sestav prehrane kvalitativno izboljšati

Zvezni zavod za statistiko je v avgustovih številkih »Indeksa« objavil rezultate ankete, ki je zajela potrošnje živil štirinastdeset delavske in uslužbenške družine v letu 1934.

Ker so navedeni podatki zanimivi za sestav prehrane in primerljivo potrošnje za naših republikah, povzamemo nekaj števil.

Od žitnih proizvodov potrošijo največjo količino v Makedoniji, in sicer 49,9 kg mesečno, najmanj v Sloveniji, in sicer 37 kg. Na drugem mestu je potrošnja v Bosni in Hercegovini s količino 43,2 kg, dalje sledijo Srbija, Hrvaška in Crna gora, ki potrošijo 40 do 40,6 kg žitnih izdelkov.

Največ povrtnin in sadja (krompir, fižol in druge stročnice, ostala povrtnina in sadje) potrošijo največ v Srbiji in sicer skupno 47,1 kg, za tem pa sledijo Crna gora s 45,7 kg, Slovenija s 43,4 kg itd., najmanj pa potrošijo teh živil v Makedoniji, in sicer skupno le 38 kg mesečno.

Sladkorja in medu potrošijo največ v Sloveniji, in sicer 5,6 kilogramov mesečno, najmanj pa v Makedoniji 3,5 kg. Prav tako potrošijo največ maščob v Sloveniji, in sicer 5,8 kg mesečno, najmanj pa v Makedoniji 4,5 kg mesečno.

Mesa, rib in njihovih izdelkov, potrošijo največ v Crni gori, in sicer 11,5 kg mesečno, najmanj pa v Bosni in Hercegovini 7,6 kg. Slovenija je s 7,8 pred Makedonijo, kjer potrošijo 7,7 kg mesečno. Tudi mleka potrošijo največ v Sloveniji, in sicer 34,4 litre mesečno, medtem ko je najmanjša potrošnja v Makedoniji, ki znaša le 14,2 litra na mesec. Po potrošnji je najbližja Sloveniji Hrvaška, kjer trošijo 30,6 litrov mesečno, medtem ko se potrošnja v Crni gori, BiH in Srbiji giblje od 19,1 do 23,5 litra mesečno. Od mlečnih proizvodov potrošijo največ v Makedoniji, in sicer 2,4 kg mesečno, najmanj pa v Crni gori 0,6 kg mesečno. Slovenija in Hrvaška z 0,9 kg mlečnih izdelkov mesečno sta za Srbijo in BiH, kjer trošijo 1,5 kg mlečnih izdelkov mesečno. V potrošnji jajc sta na prvem mestu Srbija in Slovenija s 27 komadi mesečno, na zadnjem mestu pa Crna gora s 17 komadi mesečno.

Nekoliko drugačna slika pa je pri potrošnji štirinastdeset uslužbenških družin, ki v splošnem trošijo manjše količine živil, zlasti žitnih izdelkov, zato pa na drugi strani trošijo večje količine povrtnin in sadja. Tako znaša največja potrošnja žitnih izdelkov v Makedoniji, in sicer 42,2 kg mesečno, najmanj pa v Sloveniji, in sicer 33,7 kg mesečno. Tudi mleka in mlečnih proizvodov potrošijo več v uslužbenški, kakor v delavski družini. Vse to kaže, da je razmerje med količinami posameznih ži-

vil pri uslužbenški družini ugodnejše in sodobnejše kot pri delavski.

Pri zgoraj navedeni potrošnji pospravijo člani delavske družine mesečno največ kalorij v BiH, in sicer 230.700 ali 2339 kalorij povprečno dnevno na enega člana. Najmanjšo količino kalorij dosežejo v Srbiji, in sicer 261.000 kalorij mesečno, ali 2176 kalorij dnevno, povprečno na enega člana. V Sloveniji dosega 2293 kalorij dnevno na enega člana. Največ kalorij dajejo žitni proizvodi, ki daleko prednjačijo pred ostalimi žili. Tako na primer predstavljajo povrtnine, sadje in zelenjava približno le peti del kalorij, ki so pridobljene z uživanjem izdelkov žitaric. Kot je iz podatkov razvidno, odpade na uslužbenško družino manj kalorij, kot na delavsko, in sicer v Crni Gori in Makedoniji približno 20.600 kalorij manj, v Bosni približno 17.000 kalorij manj, v Sloveniji cca 11.000 kalorij manj in v Srbiji cca 10.000 kalorij manj. Izjemo predstavlja usluž-

benška družina v Hrvaški, ki doseže cca 3500 kalorij mesečno več kot delavska družina. V pogledu sestava kalorij zaužitih živil, dobimo sledečo sliko: 50,83 odstotkov vseh kalorij pridobljenih s potrošnjo živil v Makedoniji predstavljajo kalorijske proizvode žitaric. V Sloveniji pa odpade na proizvode žitaric le 45,8 odstotkov vseh kalorij. Ostale republike pa se nahajajo med navedenimi podatki. Največ kalorij pridobijo s potrošnjo povrtnin, sadja in zelenjave, in sicer 11,6 odstotkov vse kalorij odpade na Crno Goro, tej sledi Slovenija in Srbija z 10,9 odstotkov vseh kalorij. Približno isto sliko najdemo tudi pri uslužbenški družini v pogledu kalorij, pridobljenih s potrošnjo povrtnin, sadja in zelenjave.

Zanimivo je tudi, kakšno so razmerje je med oglikovimi hidrati, maščobami in beljakovinami, ki se nahajajo v potrošenih živilih. Pri indeksu 100, je bilo v zaužitih hrani po štirinastdeset družin v Makedoniji

63,6 % oglikovih hidratov, 24,7 odstotkov maščob in 11,7 % beljakovin. Pri uslužbenški družini pa 61 % oglikovih hidratov, 27,8 odstotkov maščob in 11,2 odstotka beljakovin. Najmanj oglikovih hidratov so potrošili v Srbiji, in sicer 50,6 odstotkov. Slovenija je s 59,1 odstotkom na tretjem mestu. Največ maščob so potrošili v Srbiji, in sicer 30,9 odstotkov, najmanj pa v Makedoniji 24,7 odstotkov. Slovenija je s 30,3 odstotki na tretjem mestu. Največ beljakovin so potrošili v Srbiji in Crni Gori, in sicer 12,5 od 10,6 odstotkov.

Kakor je razvidno iz podatkov, sestav naše prehrane oziroma razmerje med količinami, ki jih v prehrani trošimo, še vedno ne ustreza sodobnemu načinu prehranjevanja. Predvsem pa trošimo pre malo mleka, sadja in zelenjave, preveč pa mlečnih izdelkov in maščob. Povečati pa bi morali nekoliko tudi količino mesa.

z-ek.

V Savinjski dolini se je začelo

V teh dneh je Savinjska dolina spet zaživela. Vlaki pripeljejo vsak dan množico pisane oblečenih obiralcev. Vesela pesem bo odmevala od Dobrovelj tja do Mrzlice.

Savinjski hmeljar je pripravil vse potrebno, da bo obiranje teklo v redu. Gospodinjke krpaže vreče in velike rjavkaste platnene koše. Gospodinjke vozijo kurivo. Pripravili so zobatega mačka in križe ter poizkusno segreti sušilnice.

Vsa dolina je polna ostrega in močnega vonja po lupulini. Če pogledaš hmeljišča, so kot velik smaragdno zelen šopek.

Slednjč se obiranje le prične. Ze zgodaj jutraj v polmraku so obiralci na njivi. Prsti enakomerno in urno trgajo težke svetlozelenke kobule v podstavljeno košaro. Kmalu je polna prva, druga, tretja. Mernikov je več, in več je tudi veselja v srčih obiralcev, saj bodo dobro zaslužili, če bodo marljivi.

Zajtrk, kosilo in večerja kar na njivi. Saj ni časa za hojo domov in nazaj. Veliki voz s platinenimi koši se vedno znova polni in dovažajo zeleno rožo v sušilnice.

Cas v hmeljiški poteži, kot bi mignil. Kako ne bi ob dovtipih in narodnih pesmi, ki ves dan ovija lepo in rodovitno savinjsko zemljo.

Pozno v noč se obiralci s spunkite na ramah vračajo spat v senik. Toda tudi noč je nemirna, polna vesele pesmi,

ljubezenskih sanj in grenkega vonja po sušenem se hmelju. Taki so vsi dnevi, dokler stoji hmeljeve pokonci. A vsemu je enkrat konec. Kdor podere zadnjo hmeljevko na križ, sčere kozlac. Konec morajo zaliti s prvim in še sladkim jabolčnikom.

Kot izumrla puščava je Savinjska dolina brez bujnih zelenih hmeljišč.

Temne kopice strižo v zrak — mimo njih se preletavajo le še krakajoče vrane.

Skoda za lep in bogati čas — nekje blizu že diši po prvem snegu.

Suho rožo so stlačili v velike bale, da jih popeljejo v hmeljarsko središče Zalec.

Savinjski golding bo tudi letos vrgel naši državi dragocene devize, našemu hmeljarju pa bo bogato plačilo za celoletni trud.

V. S.

FILM

Pas za pištolo

Po številnih slabih izkušnjah s filmi z dvijega zapada se težko odločimo za ogled filma s tako izrazitim cowboykim naslovom kot je prav ameriški barvni film Pas za pištolo. Saj nismo dostikrat videli v takih filmih niti enega dragega kot jaharje, streljanje in meče za vsakim vogalom. Vendar moramo priznati, da je western kljub vsej površnosti in šablonskosti, s katero ga v večini primerov proizvajajo, vendar le klasična filmska zvrst in da so dobri režiserji tudi na tem področju ustvarili prave umetnine kot n. pr. že klasična Pošta na Kordoba, Erzojva na zapad, Točno opoldne in dr. Tudi film Pas za pištolo se uvršča med boljše manjšine westernfilmov. Ne manjka mu napetosti, dramatičnih konfliktov, spretnega dialoga in cowboyških ekshibicij. Preko povprečja pa ga bolj kot dobra igra, med katero se najbolj uveljavlja Georg Montgomery, dviga dobro utemeljen konflikt z jano moralno tendenco. Med razbojniki ni junštva in tovarštva, je le surovost, zavist in brezobzirno uveljavljanje. O tem mora v filmu prepričati glavni junak Bill svojega nečaka, sina pobelega razbojnika, ki je prav v tistih letih, ko ga mikajo pas za pištolo, nagel konj in veliki podvig po obojemem zgledu. V slabem filmu ni ga strelja pričal z besedami, v tem filmu pa ga prepriča z dejanjem samim, ki je dovolj dinamično, napeto in vendar ne brez smisla za obsejnjaško segavost in duhovitost. Za zaključek lahko zapišemo, da je film Pas za pištolo res prijateljsko osvetežen v poplavi westernov, ki jih moramo dostikrat gledati in da je podoben za izposojanje filmov Vesna iz Ljubljane z njim ponovno dokazala srečno roko in kvaliteten izbor.

S. G.

DUBROVNIŠKE POLETNE IGRE

Terasa trdnjave-dramsko gledališče

Nastanek dubrovniške trdnjave Revelin

Dubrovnik, avgusta 1935
V soboto, 20. avgusta, bo na terasi dubrovniške trdnjave Revelin premiera Cida, znanega dela starega francoskega dramatika, sočeta francoskega klasičnega gledališča Pierre Corneillea. To delo, ki ga je ob nedavnem gostovanju po Jugoslaviji z uspehom izvajalo Villardovo ljudsko gledališče, je v srbohrvaščino prevedel Tomislav Prpić. Cida režira Vladimir Habunek, medtem ko sodelujejo kot izvajalci naši znani gledališki igralci: Tonko Lonza, Veljko Maričić, Marija Crnobori, Mira Zupan, Mato Grković, Miša Martinović, Zoran Ristanović, Maks Furijan, Izet Hajdarhodžić, Izela Huml, Ermina Dragman in Zjo Zagorič.

Na prostoru izven jugovzhodnih dubrovniških mestnih okopov se dviga trdnjava Revelin. Ta trdnjava je najmlajša med mestnimi fortifikacijskimi objekti, pa je zaradi tega med njimi tudi najbolj masivna. Nastala je v času že bolj razvite vojne tehnike in večje nevarnosti pred osvajačelci ter so ji zato morali njeni konstruktorji in graditelji posvetiti neprimeren več znanja, kakor njihovih predhodnikov, ki so gradili ostale utrdbe v sestavu dubrovniškega trdnjavskega pasu.

Ponosna trdnjava še danes upravičeno vzbuja občudovanje. Toda danes ne več toliko zaradi svojega močnega obrambnega položaja, kakor nekoč v preteklosti. Ta trdnjava vzbuja danes občudovanje zaradi svojega monumentalnega izgleda in močnih dimenzij, ki so se skladno vtkale v celoto dubrovniškega mesta.

Kako je nastala trdnjava Revelin?

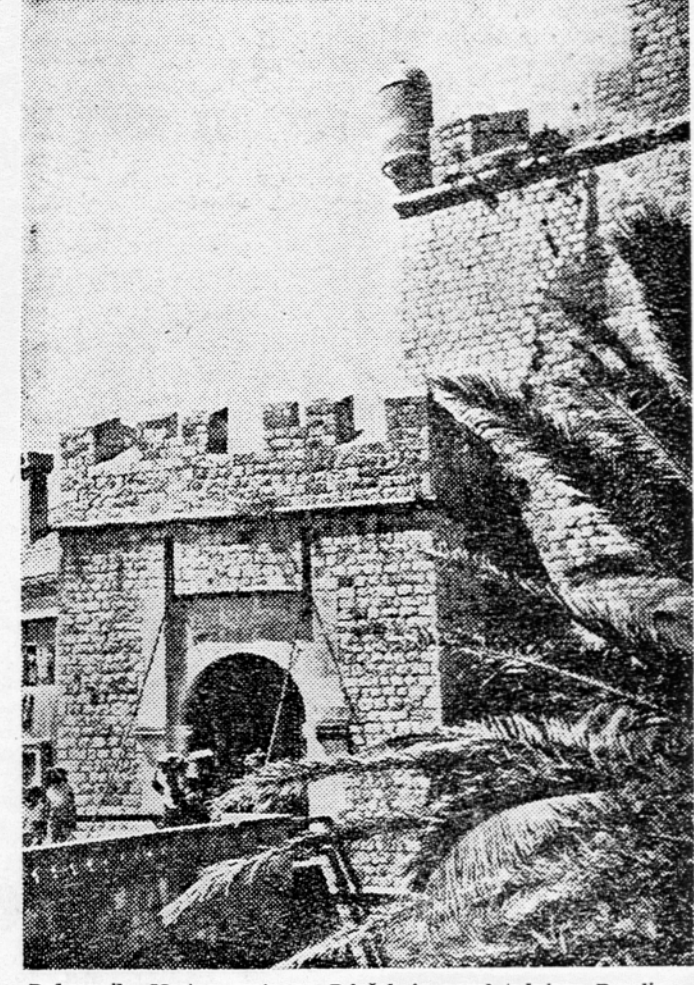
Ob času ustanovitve tako imenovane Svete lige, v kateri so bili združeni papež, Benetke in Španija, so Benetci, večni nasprotniki Dubrovniku, predlagali svojim zaveznikom, da bi bilo potrebno osvojiti Dubrovnik zaradi uspešnejšega bojevanja s Turki. Ta zakulisni manever Benetk za karegosa do Dubrovničan zvedel, pa tudi zaradi nevarnosti pred samimi Turki, ki so po padcu Carigrada zmagovito napredovali po vsej Evropi, je vzpodbudilo vladu Dubrovniške republike, da pospešeno zgradi to močno trdnjavo.

Po neuspehu pomorske akcije Svete lige proti Turkom pri Prevezi (Albanija), se je združeno brodogrje omenjenih sil zateklo v Boko Kotorsko. Ob tej priložnosti sta admiral papeške flote Grimani in benedičanski admiral Capelli predlagala, naj bi osvojili Dubrovnik. Toda španski admiral Gjonandrea Doria in podkralj Napulja Gonzaga nista pristala na ta predlog. Admiral Doria je po zneženju poslan v Dubrovnik znamenitega vojaškega arhitekta Antona Feramulina, z nalogo, da naj napravi načrte za še močnejšo utrditev mesta. Ta arhitekt je ostal v Dubrovniku štiri mesece. V tem času je izdelal skoraj celo knjigo predlogov za ojačanje fortifikacijskih objektov. Poleg predlogov pa je Feramulino napravil tudi model trdnjave Revelin.

Vse njegove nasvete je vlada Republike osvojila, prav tako pa se je strinjala tudi z modelom projektirane trdnjave Revelin. Z gradnjo so pričeli takoj. Vladi Dubrovniške republike se je tako mudilo z gradnjo trdnjave na južni, najslabši točki mestnih utrdb, da je kar dvakrat strogo ukazala, naj prenehajo vsa ostala privatna in javna gradbena dela na področ-

ju mesta. Te ukaze so izdali zato, da bi dobili čimveč delovne sile za ta močnejši gradbeni podvig. Vlada Republike je šla v tem svojemu stremljenju tako daleč, da je vsem svojim delav-

namene, so z raznimi prizidavami oškodovale tudi to staro trdnjavo. Med vsemi temi kaksnejšimi dodatki, še posebej izstopa iz svoje okolice neka zgradba, ki so jo bivše avstrijske vojne oblasti sezidale na jugozahodni strani Revelina. Ta

Dubrovnik: Mestna vrata na P ločah in vogal trdnjave Revelin

cem, zidarjem in klesarjem, ki so morali delati pri tem delu, oprostita prisojene kazni zaradi carinskih in celo zaradi krivičnih prekrškov. Dela so kaj hitro napredovala. Monumentalna zgradba je bila končana v dvanajstih letih in to 1.1552.

V prvi polovici 17. stoletja so med Benetkami in Dubrovniško republiko vladali precej napeti odnosi. V tem času je v Dubrovniku živela odlična in zelo sprosoben vojaški arhitekt Miho Hranjac. Hranjac je bil zelo dober poznavalec trdnjav na Malti, v Napoliju in ostalih južnoitalijanskih mestih. Napisal je kar celo študijo s konkretnimi predlogi za močnejšo in boljšo utrditev Dubrovnika. V tej študiji je Hranjac poleg ostalega predlagal tudi to, da naj na vzhodnem vogalu trdnjave Revelina zgradijo povišani prostor, ker bi bila tako trdnjavska terasa bolje zaščiten pred morebitnim bombardiranjem z morja. Njegov predlog so sprejeli in tako je postala trdnjava z njegovo dogradnjo visoka okoli 30 metrov.

Revelin je zelo masivna in močna zgradba. Te trdnjave ni poškodoval niti katastrofalni potres iz leta 1667, ko so se zrušile številne dubrovniške zgradbe in so bili nekateri fortifikacijski objekti prav tako težko poškodovani. Zanašajoč se na Revelin, so po potresu shranili v trdnjavske prostore številne dragocenosti in umetnine, dalje denar, inventar državne blaginje in kovnice denarja. V trdnjavi so imeli tudi zasedanja sveta Republike vse do tistega dne, dokler niso bile poškodovane zgradbe Velikega sveta in Kneževskega dvorca ponovno popravljene.

Bivše avstrijske oblasti, ki so brez slehernega odnosa prednevalove in adaptirale dubrovniške zgodovinske zgradbe za vojne

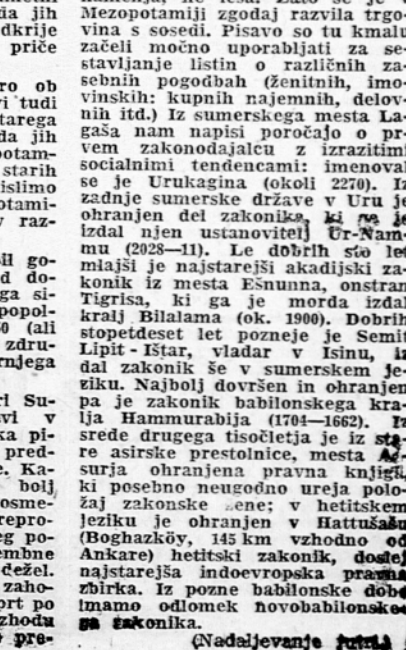
zgradba namreč preprečuje pogled na precejšen del trdnjavskega pročelja. S prizadevanji Konzervatorskega zavoda in Mestnega ljudskega odbora so te številne prizidave, sezidane v 19. stoletju, v tej trdnjavi že odstranjene, kmalu pa bodo tudi porušili omenjeno zgradbo na jugozahodni strani. Adaptacijska dela še trajajo. Ko bodo končana, bo stara trdnjava Revelin ponovno zaživela v svojem starem, originalnem arhitektonskem izgledu. Toda to pot ne več kot močni okop odpora proti sovražnim osvajačcem, temveč kot živo središče kulturnega življenja novega Dubrovnika.

R. Roter

Novo knjige in revije

Ivo Zorman: »Trije Borjanovci«. (Brač, Gospičiči, Agnus, Del. Balada o osvoboditvi Andriju, Trije Borjanovci.) Kmečka knjiga. Ljubljana 1935.

KNJIGA ZA VAS!

Založba »Slovenski poročevalca« v Ljubljani

Po strugi Ljubljani, ki je bila takovana skozi mesto že pred leti in ki jo sedaj čistijo, je živahen promet tovornih avtomobilov, ki odvažajo naplavljeni pesek.

Univ. prof. dr. Viktor Korošec

Nekaj vtisov z mednarodnega asiriološkega zborovanja v Parizu

Pariz imenuje Francozi »srečo in možgane Francije«. Inajo prav, kajti je skoro nemogoče v nekaj stvarkih povedati, kaj vse pomeni v mestu, ki vse pomeni v mestu. Pariz predvsem eden največjih vozlov mednarodne politike, poleg tega je tu veliko gospodarsko središče, zlasti pa je močnega kulturno žarišče. Slovenski poročevalci je prinesel že lepo vrsto člankov, ki so popisovali posamezne strani iz bogatega francoskega kulturnega življenja. Namen evropejskega članka pa je podati nekaj vtisov z letošnjega 5. mednarodnega zborovanja asiriologov, ki je bilo v Parizu od 28. do 21. junija t. l. Naslednji odstavek naj nekoliko povečajo, kaj pomeni Pariz za proučevanje starih predelov bližnjega sveta, katerih najstarejši pisani spomeniki, s katerimi se bavi asiriologija, so stari še iz predzgodovinskega obdobja. Količino zgoraj.

pisavo imenujemo klinopis, ker uporablja za svoje znake vodovodne, navične in poševne klince, posamezne ali v raznih kombinacijah. Sploščeta je bila pisava piktorografska, slikovna: pisar je narisal predmet (n. pr. ptica, ribo, žito), o katerem je bilo govorenje. Ker je uporabljal za podlago glinasto ploščo, je predmete pogosto naznačil le z okornimi potezami, včasih z nekaj črtami. Črte so pisarji na začetku odebrelili in tako je nastala oblika klinopisa. Pri besedni pisavi je pisar lahko ponazoril posamezne konkretne stvari, v zadregi pa je bil, kako naj izrazi lastnosti, dejanja in podobno. Sumerci, ki so to pisavo izumili v prvi polovici tretjega tisočletja, so napravili odlični korak naprej s prehodom k zlogovni pisavi. Če je n. pr. znak za ribo čital sumersko kot »ha«, znak za ptico kot »hu«, znak za žito kot »se«, je posledično uporabljal tudi kot zloga v daljših besedah in besednih zvezah, v katerih je želel napisati zloge »ba, hu, se«, čeprav tista beseda ni imela nobene zveze s prvotnim besednim pomenom določenega znaka. Tako se v klinopisni pisavi, končno združujeta besedna in zlogovna pisava (za samoglasnik: a, e, i, u na celo črkovna pisava). Presejanje jezika je v top-

nost svojih malih držav. Vzdrževanje mreže prekopov, od katere je bila odvisna rodovitnost dežele, in stalni pritisk bojevitih gorilcev z vzhoda (gorovje Zagros) te semitskih puščavskih rodov zahoda, ki so vsi hoteli v bogato rodovito Mezodrečje, sta silihi Sumere, da so v daljših obdobjih priznavali posameznim mestom nekako rahlo vodilno vlogo. Med temi mesti sta stopali v ospredje zlasti mesti Uruk in Ur. Se pred pred končnim zatonom sumerske politične samostojnosti se jih moramo dostikrat gledati in da je podoben za izposojanje filmov Vesna iz Ljubljane z njim ponovno dokazala srečno roko in kvaliteten izbor.

S. G.

Stari veliki zakonodajalec, babilonski kralj Hammurabi (1792-1750) je napravil Babilon za središče nove mezopotamske države, Babilonije. Na severovzhodu Mezopotamije, pretično na levem bregu Tigrisa, ki je nastala asirska država, ki jo zgodovina pozna ne le po velikih osvoboditvah, ampak tudi po izredni to-

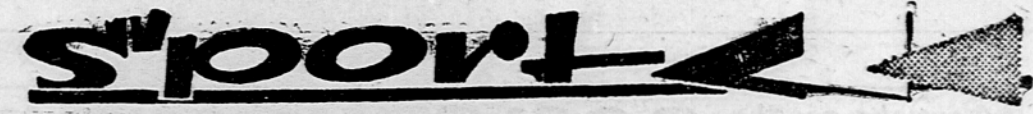
stosti nasproti premaganim. Po mnogih peripetijah je bilo 1. 612 učenih asirsko glavno mesto Ninive; asirska vabilisa je izgubila z zemljevida. Babilonska država je dokončno izgubila svojo samostojnost, ko je 1. 539 perzijski kralj Kir zasedel Babilon. Za časa Aleksandra Velikega (336-323) se je še enkrat zadelo, da bo Babilon postal glavno mesto njegove svetovne države. Njegovim naslednikom Selevidom pa so si začeli graditi novo prestolnico (Seleukeia); 1. 129 so Babilonijo izgubili in v njem so zagospodovali Partini (Arsakidi).

Klinopisno pisavo so od Sumercev prevzeli Elamci in Akadijci, od teh maloazijski Hetiti, Subarejci (mesti Nuzi in Arrapha ob Kerkuhu), prebivalci dežele Urartu (v Armeni ob jezuru Van). V babilonskimi in klinopisni dopisujeta faraona Amenofis III. (1413-1377) in Amenofis IV. ali Ehnaton (1377-1358) s prednjeazijskimi vladarji ter celo s svojimi zaupniki in funkcionarji v Palestini in Siriji, kakor nam o tem priča (leta 1887) v Egiptu najdena tako imenovana el-amarnska korepondenca. V Ugartu (Das Samra v Severni Siriji in v Darjavi Perzijski) so klinopis uporabljali kot črkovno pisavo. V klinopisu so pisali skoro 2500 let, vendar po slednjejeje v času Aleksandra Velikega. Selevidovih in Arsakidov. Klasični klinopisno pisavo je v vsakdanjem življenju začela izpodrivati mnogo praktičnejša aramejska črkovna pisava. Sto in sto tisoč klinopisnih napisov, nekaj na kamnih, je vedno na naš

hodnem ozemlju. Je pravzaprav zaprt dežela, medtem ko vodijo skozi odprto Mezopotamijo stare trgovske poti. Egipt ima sam na svojem ozemlju (vstevši semkaj azijski polotok Sinaj) potrebno kamenje in rude, južna Mezopotamija pa nima ne rudnin, ne kamenja, ne lesa. Zato se je v Mezopotamiji zgodila razvila trgovina s sosedji. Pisavo so tu kmalu začeli močno uporabljati za sestavljanje listin o različnih vsebinskih pogodbah (ženitnih, imovinskih; kupnih najemnih, delovnih itd.) iz sumerskega mesta Lagasa nam napis poročajo o pravičnem sodenju z izrazitimi socialnimi tendencami: imenoval se je Urukagina (okoli 2270). Iz zadnje sumerske države v Uru je ohranjen del zakonika, ki na je izdal njen ustanovitelj Ur-Nammu (2258-11). Le dobrih sto let mijsji je najstarejši akadijski zakonik iz mesta Esnunna, onstran Tigrisa, ki ga je morda izdelal kralj Išlaluša (ok. 1900). Dobrih stoletje let pozneje je Semit Lipit-Ishtar, vladar v Išnu, izdal zakonik še v sumerskem jeziku. Najbolj dovršen in ohranjen je zakonik babilonskega kralja Hammurabija (1794-1662). Ta zakonik je ohranjen v Hatraškem (Boğazköy, 145 km vzhodno od Ankare) hetitski zakonik, doseglj najstarejša indoevropska pravna zbirka. Iz pozne babilonske dobe imamo odloček novobabilonskega zakonika.

(Nadaljevanje jutri)

ZADNJE VESTI

JUTRI SE ZAČNE X. TEKMOVANJE ZA NOGOMETNO PRVENSTVO

Prvih sedem srečanj za točke

JUGOSLOVANSKA PARLAMENTARNA DELEGACIJA V MOSKVI

Novi izrazi visoke cenitve

Sprejem v jugoslovanski ambasadi — Danes bo naša parlamentarna delegacija obiskala predsednika Vrhovnega sovjeta Vorosilova — Obisk v električni centrali na atomski pogon — Sovjetski znanstveniki cenijo prizadevanja jugoslovanskih znanstvenikov za miroljubno uporabljanje atomske energije.

Moskva, 19. avg. (Tanjug). — Ambasador Jugoslavije v Moskvi Dobrovič Vidič je priredil zvečer na čast jugoslovanske parlamentarne delegacije sprejem, kateremu so prisostvovali poleg članov jugoslovanske parlamentarne delegacije z dr. Bakaričem na čelu predsednik Vrhovnega sovjeta ZSSR Vorosilov, prvi namestnik predsednika vlade ZSSR Kaganovič, Mikojaev in Pervuhin, namestnik predsednika vlade Malenkov, član predizidja CK KP ZSSR Suslov, predsednik zveznega sovjeta ZSSR Volkov, predsednik sveta narodnosti ZSSR Lacis, pred-

sednik Vrhovnega sovjeta Vorosilova, popoldne pa bosta predsednik zveznega sovjeta ZSSR Volkov in predsednik sovjeta narodnosti ZSSR Lacis privedla sprejem na čast jugoslovanske parlamentarne delegacije. Jugoslovanska parlamentarna delegacija je obiskala električno centralo na atomski pogon blizu Moskve ter spoznala njeno delo. Delegacija so sprejeli načelnik centrale, namestnik direktorja in glavni inženir, ki so članom delegacije razložili proces dela ter načine, po katerem centrala izkorišča atomsko energijo. Članom delegacije

so predvajali tudi film, ki ima naslov »Prva v svetu«. Glavni inženir Kvasov je govoril o prizadevanju za izkoriščanje atomske energije v miroljubne namene. Šef jugoslovanske parlamentarne delegacije dr. Bakarič je v svojem govoru poudaril, da so taka prizadevanja tudi v Jugoslaviji, kar bo mnogo prispevalo k zboljšanju odnošajev med narodi, član delegacije, ljudski poslanec Boris Ziberl, pa je naglasil, da so voditelji v raznih državah že spoznali, da bi uporaba atomske energije v vojne namene uničila civilizacijo, medtem ko njena uporaba v miroljubne namene služi blaginji vseh narodov.

Sovjetski odgovor Zahodni Nemčiji

Sovjetska zveza se strinja s predlogom, da bi se za čeli v Moskvi 9. septembra razgovori z zahodnonemško delegacijo pod vodstvom kanclerja dr. Adenauerja o vseh vprašanih, ki so važne za obe državi — Odmev v Londonu

Moskva, 19. avg. (Tanjug). Na tiskovni konferenci, ki je bila nocoj v sovjetskem ministertvu za zunanje zadeve, je načelnik oddelka za tisk Iljičev naznanil novinarjem, da je sovjetski ambasador v Parizu Vinogradov izročil odgovor sovjetske vlade zahodnonemški vladi na njeno noto od 12. avgusta.

vlada, da je njeno stališče dobro znano vladi Zahodne Nemčije, pri čemer pa ne vidi nobenih ovir, da se tudi o tem vprašanju ne bi razpravljalo med razgovori v Moskvi. Prav tako je sovjetska vlada pripravljena tudi na izmenjavo misljenj o drugih mednarodnih vprašanih, ki so važna za obe strani.

sovjetsko-nemški problem, temveč tudi vprašanje, ki v največji meri zanima zahodne sile, ker so skupaj z ZSSR odgovorne za prihodnost cele Nemčije.

V odgovoru ZSSR je naglašeno, da se sovjetska vlada strinja s predlogom, naj bi se razgovori z delegacijo Zahodne Nemčije na čelu s kanclerjem Adenauerjem začeli v Moskvi 9. septembra. Sovjetska vlada soglašata s predlogom, naj bi se med temi razgovori obravnavalo vprašanje uvedbe diplomatskih, trgovinskih in kulturnih stikov med ZSSR in Zvezno republiko Nemčijo. Prav tako se strinja sovjetska vlada tudi s tem, da bi se razpravljalo o drugih vprašanih, ki so s tem v zvezi.

Na današnjih treh sejah so razpravljali predvsem o problemih uporabljanja izotopov v industriji, medicini in kmetijstvu. Na seji za kemijo, metalurgijo in tehnologijo sicer niso bila objavljena nekatera odkritja, poročali pa so o izkušnjah posameznih držav glede zaščite delavcev v atomskih tovarnah. Te-

mu problemu so znanstveniki posvetili posebno pozornost. Konferenca atomistov, ki bo končana jutri popoldne, mora proučiti še problem mednarodnega sodelovanja pri izkoriščanju atomske energije v miroljubne namene. O tem bodo razpravljali na zadnji plenarni seji. Jugoslovanska delegacija nametava na tej seji jasno označiti stališče svoje vlade o pomenu in o obliki tega sodelovanja. Znano je, da želi Jugoslavija ustanovitev široke in demokratične mednarodne agencije za atomsko energijo.

Najvišje jugoslovansko letališče

Beograd, 19. avg. (Tanjug). — Danes je bil prvi poskusni polet letala JAT od Beograda do Zabljaka na Durmitorju. To novo letalsko progno bi morali po programu odpreti 28. t. m., v prometu pa bi ostala letos do kraja septembra. Na tej novi letalski progno bodo v službi letala JAT samo ob nedeljah. Od Beograda do vasi Najagobudja traja let s-

mo 55 minut. Med osvobodilno vojno so se prav tam spuščali zvezniški avioni z vojaškim materialom in večkrat tudi s člani vojaških misij.

Diplomatski razgovor v Atenah

Tokio, 19. avg. (AFP). Zaradi hudih nalivov na japonskem otoku Hokaido je v mestu Sahikawa izgubilo življenje 9 ljudi, trije pa so bili ranjeni. Nalivi so porušili več sto zgradb.

Atene, 19. avg. (Tanjug). Jugoslovanski ambasador v Atenah Miša Pavičević je nocoj obiskal grškega ministra za zunanje zadeve g. Stefanopulosa. Razgovorjala sta se o raznih vprašanih s področja tripartitnega sodelovanja.

Na današnjem skupščini športnih ribičev FLRJ je bilo sklenjeno, da bo ribiško športno tekmovanje za prvenstvo v letu 1955 27. in 28. t. m. na Bledu. Prijavljeno je veliko število tekmovalcev iz vse države. Tekme za državno prvenstvo so terjale izbirne tekme za republiška prvenstva, ki so bila v Ljubljani, Zagrebu in drugod. Na tekmovanju za prvenstvo Hrvaške so se obenem pomerili športni ribolovci Slovenije in Hrvaške z Dunajem. Na tekmovalcev, in sicer 7 iz Avstrije, 19 iz Hrvaške in 4 iz Slovenije. Iz najboljših tekmovalcev so doleteli moštva Avstrije, Hrvaške in Slovenije. V troboju je zmagala ekipa Hrvaške. (Pažur, Brodarac, Daut) 584,5 točke. Druga je bila ekipa Avstrije (Sporeml, Graf, Kalntrah) 568,5, tretja pa ekipa Slovenije (Nered, Požar, Rifej) 528,08. Na tem tekmovanju so prvi nastopile tudi ženske. 3 Hrvatice in 1 Avstrijka. Zmagala je tunajčanka Karla Kreitsch pred Zagrebčankama Brodarac in Gašper.

Grandval odpotoval v Maroko

Pariz, 19. avg. (AFP). Po sestanku ožjega odbora francoske vlade, ki odloča o vprašanih Maroka, je francoski generalni rezident v Maroku Grandval odpotoval z letalom v Maroko ter izjavil, da je bilo delo odbora zelo uspešno. Nova seja ministrskega odbora bo v ponedeljek popoldne. Te seje se bodo udeleževali tudi predstavniki Maročanov, ki imajo različna mnenja o ureditvi razmer v Maroku.

»METALNA«
tovarna konstrukcij in strojnih naprav
Maribor
sprejme
INŽENIRJA KEMIJE
ali
TEHNIKA
z delno prakso, ki se zanima in pozna probleme korozije ter zaščitna sredstva in premaze.

Lesno industrijsko podjetje Ljubljana
Parmova ulica 37/1
sprejme takoj v službo:
ELEKTROTEHNIKA za upravo podjetja,
KEMIJSKEGA TEHNIKA za obrat Radomlje
ELEKTR. MOJSTRA za obrat Borovnica
Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja.

DUŠAN SIMIRIČ
SE TEŽE UMIRAJ
ZIUTRAJ
SE TEŽE UMIRAJ
18

Prej je niso vodili do samega kraja, kjer je bilo treba minirati železnico. Puščali so jo precej daleč zadaj, se je spomnil Čerim. Diverzanti morajo paziti na marsikaj, konj bje in ropota med hojo, zlasti na kamnitem terenu. Ko se spuščajo po strmini, povzročajo udarci konjskih kopit ob kamen zelo močne zvoke v nočni tišini. Zato je bila vedno nepodkovana. Drugače... Sovražnik je blizu. Tudi, kadar ni, si ponoci zamišlja nevidnega sovražnika, čutiš, da se je nekje prijavil, čutiš njegovo navzočnost. Tega so jih naučile njihove pogoste zasede na progji. Zato mora imeti diverzant svoj »diverzantski korak«, je mislil Čerim (»sluh in voh«, kakor je imel Ivan navado reči), lahko hojo, lahke opanke, obuvale, lahek korak. Dvigati je treba noge kvišku, da se v temi ne spotakneš in zapleteš v kaj, da ne povzročiš udarca ali šuma. Rjava kobila Šemsija je bila pametno bitje. Čim bi zašil v nevaren pas, se je kar izpremenila. Njihova poostrena opreznost se je občutila tudi pri njej. Hodila je oprezno kakor sami, dvigala visoko kopita, da bi se kje v temi ne spotaknila, in jih prav tako na lahko spustila na zemljo, hojo je imela mehko, da je niso niti opazili. Nikdar se ni pripetilo, da bi zarezgetala, kjer ni bilo potrebe, kjer bi rezgetanje konja drago veljalo. Dobra čud kobile je pomagala Čerimu, da je mogel tudi po izgubi stopala povsem sodelovati pri akcijah. Kakor da bi kobila vedela, da nosi na svojem hrbtu partizana, kateremu je razbijanje sovražnikovih vlakov postalo sestavni del življenja, življenje samo, in da bi ne imel brez njene pomoči tega, brez česar ne more živeti. Zato je Čerim pogosto rekel:

»Kdaj že nisem pokusil ženske«, je pomislil. »Ej, samo da bi se živ vrnil v Podgrmeč, pa mi ne bo nihče živ zabil, da ne bi šel, kamor hočem! Sedaj se je v mislih znašel pri lepi vdovici Milji. Zazdelo se mu je, kakor da je v njeni postelji, njena bela mesnata roka mu je pod vratom, njen obraz se je naslonil na njegovega, čuti njeno gladko kožo, golo oblasto ženske bedro ob svojem, noge so se mu v svoji nagoti povsem prepletle kakor kače ob parjenju. Sliši njeno vzneirjenje in pretrgano jecljanje ženske v napetosti uživanja. »Djokan, oči moje!« govori vsa v zanosu sladostnosti... In ono prebujenje iz zanesenosti, kratkotrajna sladka nezavest, iz katere se je šele prebudila. Še ji je na obeh sladka zamegljenost, mrena ali kaj, ki jih pokriva in ki bi jo hotela ali pa tudi ne pregnati. Pozna tako stanje. Dobro se ga spominja. Nikdar ni dotlelej z nobeno žensko občutil takega sladostnega zanosu. Prvič z njo in vedno z njo, samo z njo. Z njo se ni počutil kakor z drugimi ženskami. Odplaval je tedaj na nekakšen drugi svet, izvenzemeljski, pijan in gluha za vse okoli sebe kakor divji petelin v mesecih rasti.

»Ah, kakšna ženska!« je pomislil Djordje. »Res sem bedak, ker jih poslušam. Ivan pravi: »Slišiš, Djordje. Ti kot član Partije moraš voditi račun o sebi, zapomni si! Kaj bo meni, zapomni si!« In sedaj naj poginem in grem pod zemljo, željan take ženske, a?«

Da se bomo vsaj nekoliko znašli v novem nogometnem vzdušju, je prav, če ponovimo nekatere glavne podatke iz lanske končne bilance. Lanski prvak je bil splitski Hajduk, ki je sicer v zadnjih tednih kazal nekatere slabosti, vendar je popolnoma suvereno obvladal vseh 13 sotelemecev in se sam vdiral na vodilno mesto. Njegova najmočnejša spremljevalca sta bila BSK in Dinamo, na drugem oziroma tretjem mestu. V nadaljnjem vrstnem redu so se najbolje počutili Crvena zvezda, Partizan, Vojvodina, Sarajevo in Spartak. Zadnji štirje, ki so še ostali v tej elitni družbi, so imeli pred koncem nekaj težkih ur, toda navsezadnje so se rešili in sestavljajo zdaj družbo štirinajstih tudi letos. To so Zagreb, Radnički, Zvezdinar in Proleter. Zadnji dve mesti pa sta zavela prvo in drugoplasirani iz medtem odpravljenih II. zvezne lige — Velež iz Mostara in Budućnost iz Titograda. To so torej kandidati za naslednji najvišji naslov v nogometu.

Pična dva meseca sta šele minila — 19. junija smo zaključevali tabele in izračunali točke o lanskem nogometnem prvenstvu v I. zvezni ligi — in že se bo jutri začelo novo tako tekmovanje, ki je letos hkrati tudi jubilejno.

DRŽAVNO PRVENSTVO V CELJU JE KONČANO

Radenkovičeva je novi mojster šaha

Celje, 19. avg. Z odigranjem XI. kola je bilo danes v Celju končano IX. povojno prvenstvo države v šahu za ženske. Medtem ko so bile hitro končane tiste partije, ki niso bile več odločilne za vrstni red na vrhu tabele, pa sta trajali igri Radenkovič — Dvorščak ter Vukovič — Timofejeva dobrih pet ur. Kako smo pričakovali, je popoln uspeh dosegla Nagy Radenkovičeva, ki je v zadnji igri dosegla celo točko in s tem osvojila prvo mesto na šampionatu ter naslov mojstra šaha. Glede na to, da sta celo točka v zadnjem kolu dosegli še Osterčev ter Timofejeva, sta se obe igralki v končnem vrstnem redu pridružili Vukovičevi. Ta visok plasma je lep uspeh za Osterčev.

Finalista za nogometni pokal Jugoslavije iz Makedonije sta postali moštvi Metlica in Vardarja iz Skopja, od katerih je prvo premagal Rabinčičevski 3:2, drugo pa Pobedo iz Prilepa 5:1. Nogometniška praška Dinamo bodo igrali 4. septembra v Zagrebu proti Dinamru, sredi naslednjega tedna pa v Novem Sadu proti Vojvodini.

Novomeški šahisti — moštevni prvaki Dolenjske

V Novem mestu so za konec minulega tedna odigrali turnir za moštveno prvenstvo Dolenjske v šahu za leto 1955. Po dvonedeljnem tekmovalnem prvaku Dolenjske je nastopil ekip iz vse Dolenjske so se za finale tega tekmovalja kvalificirali: prva postava SD Novo mesto, ki je izločila iz telesa najmočnejšega konkurenta SK Svojinjak, druga ekipa šahovske sekcije Partizana iz Ivančne gorice, lanski prvak SD Kočevje, ki je premagal Ribnico in SD Crmnelj kot zmagovalce v svoji coni. Prvostanostevbojca, je bil v finalu odigran samo troboj, ker ekipe iz Ivančne gorice iz neznanj vzrokov ni bilo na tekmovalje. Prvenstvo je bilo bolj ali manj odločeno že v soboto, ko je ekipa Novoga mesta visoko porazila bivšega prvaka iz Kočevja s 5 in pol : 2 in pol. Dan zatem so Novomeščani po hudi borbi odpravili še Crmneljce s 5,3 in postal tako moštveni prvaki Dolenjske. V borbi za drugo mesto so Crmneljci visoko porazili premalo borbeno in čisto deprimirane Kočevce s 6:2.

Tekme najboljših ribičev na Bledu

Na redni letni skupščini športnih ribičev FLRJ je bilo sklenjeno, da bo ribiško športno tekmovanje za prvenstvo v letu 1955 27. in 28. t. m. na Bledu. Prijavljeno je veliko število tekmovalcev iz vse države. Tekme za državno prvenstvo so terjale izbirne tekme za republiška prvenstva, ki so bila v Ljubljani, Zagrebu in drugod. Na tekmovanju za prvenstvo Hrvaške so se obenem pomerili športni ribolovci Slovenije in Hrvaške z Dunajem. Na tekmovalcev, in sicer 7 iz Avstrije, 19 iz Hrvaške in 4 iz Slovenije. Iz najboljših tekmovalcev so doleteli moštva Avstrije, Hrvaške in Slovenije. V troboju je zmagala ekipa Hrvaške. (Pažur, Brodarac, Daut) 584,5 točke. Druga je bila ekipa Avstrije (Sporeml, Graf, Kalntrah) 568,5, tretja pa ekipa Slovenije (Nered, Požar, Rifej) 528,08. Na tem tekmovanju so prvi nastopile tudi ženske. 3 Hrvatice in 1 Avstrijka. Zmagala je tunajčanka Karla Kreitsch pred Zagrebčankama Brodarac in Gašper.

Novomeški šahisti — moštevni prvaki Dolenjske

V Novem mestu so za konec minulega tedna odigrali turnir za moštveno prvenstvo Dolenjske v šahu za leto 1955. Po dvonedeljnem tekmovalnem prvaku Dolenjske je nastopil ekip iz vse Dolenjske so se za finale tega tekmovalja kvalificirali: prva postava SD Novo mesto, ki je izločila iz telesa najmočnejšega konkurenta SK Svojinjak, druga ekipa šahovske sekcije Partizana iz Ivančne gorice, lanski prvak SD Kočevje, ki je premagal Ribnico in SD Crmnelj kot zmagovalce v svoji coni. Prvostanostevbojca, je bil v finalu odigran samo troboj, ker ekipe iz Ivančne gorice iz neznanj vzrokov ni bilo na tekmovalje. Prvenstvo je bilo bolj ali manj odločeno že v soboto, ko je ekipa Novoga mesta visoko porazila bivšega prvaka iz Kočevja s 5 in pol : 2 in pol. Dan zatem so Novomeščani po hudi borbi odpravili še Crmneljce s 5,3 in postal tako moštveni prvaki Dolenjske. V borbi za drugo mesto so Crmneljci visoko porazili premalo borbeno in čisto deprimirane Kočevce s 6:2.

Petrosjan (Sov. zveza)

Stanje na tabeli po III. kolu 1. — 3. Fuderer, Panno in Ilivicki 2,5, 4. Bronštanj 2 (1), 5. — 8. Spaski in Geller 2 (1), 5. — 8. Szabo in Rabar 1,5 itd.

SPORT V KRATKEM

Jugoslovanska teniška reprezentanca v sestavi Plečević-Repkoč je odpotovala v Istanbul, kjer bo nastopila na mednarodnem teniškem turnirju za »pokal narodov«. Turnirja se bosta med posebniki udeležila tudi znana igralca Amerikan Pasty in Egyptian Drobny.

Druga zmaga Fudererja

GÜTEBERG, 19. avg. V večerajnjem III. kolu mednarodnega turnirja je Fuderer zabeležil že drugo zmago, in sicer v 28. potezi